Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.
Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugekõned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.
Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.
Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.
Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.
Kuulutusi järgmise päewa lehe jaoks wõetakse wastu kella 2-ni päewal, laupäewiti kella 1-ni päewal „Postimehe" raamatukaupluses, Suurturg 16 ja kontoris, Jaani tän. 11/13.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.
Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.
Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.
Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.
„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 146 **Kolmapäewal, 3. juunil 1931.** **Tänast lehte 6 lehekülge** **75. aastakäik.**

Paawsti kaardiwägi relwades.

Pius 11. kutsus kardinalid erakorraliselt kokku ja teatas wälisjaadikuile, et seisukord on wäga tõsine.

„Meie elu wõiwad nad wõtta . . ."

Roomast, 2. juunil. (Trj.) Paawst Pius 11., kelle 74. sünnipäewa pühitseti pühapäewal, astus sensatsioonilise sammu, kutsudes erakordselt kokku kardinalide kolleegiumi, et arutada rasket seisukorda, mis on tekkinud Quirinali ja Watikani wahel. Kõik Roomas olewad kardinalid wõtsid osa kolleegiumi koosolekust, mis kestis kl. ½10 hom. kuni kl. 11 õ.

Paawsti sammu tagajärjel lewinesid Roomas kuuldused, et Pius 11. kawatsewat ametist lahkuda. Nähtawasti puudub aga neil kuuldustel igasugune alus. Kuuldawasti otsustas kolleegium rahu huwides soowitada Watikani häälekandjale „Osservatore Romanole" hoiduda edaspidi awaldamast süüdistawaid arwandeid fascistide wägivallategudest kirikute ja katoliiklaste organisatsioonide hoonete wastu. „Osservatore Romanolt" nõutakse, et ta piirduks kallaletungide tagasitõrjumisega, mida fascistlik ajakirjandus paawsti, kardinalide ja waimuliikude wastu awaldab.

Samal ajal astus aga paawst, palweränd ajate saatkonda jutule wõttes, terawate sõnadega üles fascistide wastu, seletades, et konkordaati Itaalia walitsuse ja Watikani wahel on sihilikult rikutud ja paawstil, kui Rooma piiskopil, ei ole muud wõimalust kui esineda terawa protestiga. Paawst lõpetas sõnadega: „Nad wõiwad wõtta meie elu, kuid ei saa meid sundida waikimisele."

Paawst informeeris ametlikult kõiki Watikani juures asuwaid diplomaatlikke esitajaid, et ta leiab seisukorra wäga tõsise olewat. Esmakordselt pärast 1870. aastat on paawsti ajalooline kaardiwägi warustatud laskeriistadega ja lahingpadrunitega.

Watikani lehed jatkasid esmaspäeval fascistide kirikuwastaste katsete üleslugemist. Mitmel pool Itaalias on tehtud katseid, rüüstata wõi põletada süüdata kirikuid ja katoliiklikkude organisatsioonide hooneid. Fascistlik ajakirjandus waikib kõik seesugused wahejuhtumised surnuks.

Katoliikliku aktsiooni president on awaldanud deklaratsiooni, milles tõrjutakse tagasi katoliiklikkude organisatsioonide wiimase kongressi kohta awaldatud „waled ja sihilikud" teated. Katoliiklik aktsioon tahtwat walitsewa reshiimiga lojaalselt ja arwalikult koos töötada. Katoliiklikke organisatsioone ei wõi mingil juhtumisel wahetada ühegi politilise wooluga, mis tahab wana katoliikliku wahwaerakonna fascismiwastast politilist jõudu uuesti ellu kutsuda. Katoliiklik aktsioon hoidub konkordaadi tingimuste kohaselt igasugusest tegewusest politika alal.

Kiriklaste ringkondades wallitseb häireolukord, kuna kardetakse isegi fascistliku walitsuse poolt konkordaadi ülesütlemise katwatsust.

Pius 11., kelle wahekord Mussolini jüngritega on muutunud äärmiselt teratwaks.

Äärimaksu seadus olgu üldine.

Tartu äriringkondade nõupidamine maksustamiseküsimustes.

Kuna maksustamise korraldusseaduse ellurwiimisega ühel ajal üles kerkib ka materjaalmaksuseaduste muutmise küsimus, siis otsustasid Tartu äriringkonnad kaubandus-tööstuskoja Tartu osakonna algatusel aegsasti asuda oma ettepanekute, soowide ja paranduste wormuleerimisele makswa ärimaksuseaduse kohta.

Esmaspäewa õhtul oli selleks koja osakonna poolt kokku kutsutud koh. organisatsioonid: Tartu kaupmeeste ühisus, wäikekaupmeeste selts, wabrikantide ühisus ja töösturite kesklühing ühes ärimaksu komisjoni liikmetega. Referaadiga esines koja nõunik R. Berendsen, selgitades praeguse ärimaksu seaduse tähtsamaid puudusi ja uut maksustamise korraldamise seaduse eelnõud.

Koja Tartu osakonna poolt esitatud ja koh. kaupmeeste ja töösturite organisatsioonide poolt ülesseatud ettepanekud leidsid üksmeelselt heakskiitmist. Tähtsamad neist on: 1) ärimaksu seaduses tuleb läbi wiia üldulatuse ja ühetaolisuse põhimõte. Sellele wastawalt kõik äriliisel alusel ja äriliste sihtidega ettewõtted, nii riiklikud, omawalitsuslikud kui ka ühistegelised, wiia ärimaksu seaduse alla.

2) Lisaärimaksu arwutamine sündigu äri läbikäikudelt, resp. äri tehingutelt nende kogusummas, mitte aga mingi ebamäärase „puhtakasu" alusel. Selleks tulewad aga ärid paremini liigitada, et suurtelt, kuid wähe tuluandwatelt läbikäikudelt ei arwutataks suuri ja olemata puhaskasusid.

3) Äri läbikäikude tõestamiseks tuleks pidada wõimalust mööda igas äris kõige lihtsamas süsteemis äriraamatuid, mis aitaks wõidelda ka kõlwatu wõistluse wastu.

Peale nende leidsid allakriipsutust weel rida nõudmisi, mis referendi seletuse järele osaliselt juba uues maksustamise korraldusseaduse eelnõus ette nähtud wäi mille sissewõtmist täh. eelnõusse koosolijad pidasid wajalikuks.

Koosolek, millest osa wõtsid peale osakonna liikmete üle 40 koh. kaupmeeste ja töösturite organisatsioonide esitaja, oli wäga asjalik ja sõnawõtud leplikud, watamata mõningatele lahkuminewatele huwidele ühe wõi teise ringkonna suhtes.

Lõpuks andis 27. mail walitud saatkond seletusi oma Tallinna-sõidu tagajärgedest käitiswanemate, tööaja seaduse ja gildede waranduste asjus.

Kirjanikkudele järgnewad ajakirjanikud.

Soome ajakirjanikud esmaspäewal Tartus.

Laupäewa õhtul saabub aurik „Suomi" Tallinna soome ajakirjanikke. Osawõtjate arw ja isiklik koosseis ei ole weel lõplikult kindlaks tehtud. Arwatawasti tuleb 20—25 isiku ümber, enamikus maakonnalehtede toimetajad. Soome lehemehed kawatsewad Eestisse jääda kuni neljapäewani. Laupäewa õhtul kohe peale auriku saabumist sõidetakse Tallinnast edasi Narwa, kus peatutakse pühapäeval. Narwas tutwunetakse waatamiswäärsete kohtadega ja sõidetakse ka N.-Jõesuhu. Pühapäewa õhtul sõidetakse Narwast Tartu, kuhu jõutaks esmaspäewa hommikuks. Esmaspäewa öösel sõidetakse Tartust Tallinna, kust reis jatkub otsekohe Haapsalu. Teisipäewal peatutakse Haapsalus ja sõidetakse kolmapäewa hommikuks Tallinna tagasi. Kolmapäewal tutwunetakse Tallinnaga ja selle ümbruskonnaga. Neljapäewa hommikul sõidawad soomlased aurik „Suomi" tagasi Helsingi. Soome ajalehemeeste külaskäik ei kanna ametlikku laadi.

Stopper politseinikul abiks.

Suwisel ajal armastawad autojuhid kihutada üle lubatud kiiruse. Seepärast tuleb tihti ette õnnetusi, mis lõpewad kurwalt. Politsei protokollid aga ei aita siin palju, sest kohtus seletawad nii autojuht kui ka sõitjad, et sõidukiirus on märgitud kõrgem kui see tõeliselt oli. Et kordnikkudel wõimalus oleks autode sõidukiirust täpselt kindlaks teha, on Tallinnas tähtsamatel postidel seiswad kordnikud warustatud stopperitega, millega neil wõimalik on auto sõidukiirust õieti kindlaks määrata.

Wälk lõi Sindi wabriku aita.

Esmaspäewa õhtul lõi wälk Pärnumaal Sindi wabriku aita, suuremat kahju tekitamata. Aida seina külge oli seotud kellegi talumehe hobune wankriga. Mees ise wiibis silmapilgul wankri pärast taga. Nii hobune kui mees said põrutada.

Wiljandi 1½ tundi pimeduses.

Pikne rikus Ulila-Wiljandi kõrgepingeliini.

Puhjast teatatakse, et sealt esmaspäewa õhtul läinud üle suur äikesewihmahoog ühes ägeda piksega. Wälk löi kella 9 paiku õhtul Ulila-Wiljandi kõrgepingeliini pihta ja purustas seal ühel postil isolaatori, nii et wool jooksis postil olewa maaühendusetraadi kaudu maasse. Rohked sädemed traadil andsid eemalt waadatuna mulje, nagu põleks post.

Sündmusest teatati Ulila jõujaama, kust montöörid wälja saadeti, kes rikke peagi kõrwaldasid. Wiljandi oli wooluta umbes 1½ tundi.

Naiste delegatsioon riigiwanema juures.

Eile keskpäewal wõttis riigiwanem wastu suure naiste delegatsiooni, eesotsas pr. Raamoti, Reisiku ja teistega. Kokku koosnes delegatsioon 16 naisest, kes esitasid 16 naisorganisatsiooni. Naised esitasid riigiwanemale märgukirja, milles paluti perekonnaseaduse arutamist praegusel kujul katkestada ja asuda seaduse uuele arutamisele üheõigusliikkuse alusel ning sellest arutamisest osawõtma kutsuda ka 2 naiste esitajat hääleõigusliikkude liikmetena. Delegatsioon esitas riigiwanemale 32.000 allkirja, mis olid kõidetud kaante wahele. Esimese raamatu allkirjad algasid riigikohtu esimehe K. Partsi allkirjaga. Jutuajamine riigiwanemaga oli wäga sõbralik.

Tartu põllumeeste seltsi delegatsioon riigiwanema juures.

Eile wõttis riigiwanem wastu Tartu Põllumeeste Seltsi esimehe prof. K. Sarali ja asjaajaja P. Kanariku. Arutati põllumajanduse kutsealasse puutuwaid küsimusi. Riigiwanem lubas Tartu Põllumeeste Seltsi kawatsusi toetada. Põllumeeste delegatsioon käis weel sise- ja kõhtuminister J. Hünersoni juures, kes samuti lubas ettetoodud kawatsusi toetada.

Põllutööministeeriumi ametniku wallandamisküsimus riigikohtus.

Teisipäewal oli arutusel riigikohtus põllutööministeeriumi ametniku Jüri Jaanholdi kaebeasi. Jaanhold wabastati ametist 16. aprillil, wabastamise põhjuseks oli kooskõlastamise koondamine. Ametist wabastatu ei pidanud seda õigeks põhjuseks ja esitas kaebuse riigikohtule. Kaebaja arwates ei ole tema koht ärakaotatud, waid koha nimetus on ainult muudetud, kuna ülesanded on jäänud endiseks. Riigikohus lükkas otsuse kuulutamise 12. juunile.

Läti saatkonna uus maja Tallinnas.

Pühapäewal 7. sk. kell 8.30 on Tallinnas Läti saatkonna uue maja õnnistamine. Õnnistamisest on osawõtma palutud riigiwanem, walitsuse liikmed, seltskonnategelased ja teisi, kokku umbes 250 inimest. Seks puhuks tuleb Tallinna ka Läti-Eesti Ühingu ekskursioon minister Alberingsiga eesotsas. Waimulikku sisseõnnistamist toimetab Riia ülikooli usuteaduskonna dotsent Resewski. Lauludega esineb Riia parem koor „Latwia" kahekordse kwartetiga.

Tuleõnnetused Pärnumaal.

Punane kukk Karksis ja Taalis.

Pühapäewa õhtul põles Karksi wallas maani maha Rauski talu maa peal olew M. Rebase elumaja rehega, H. Rauskil samuti elumaja rehega ja J. Sepal laut. Tuli oli alguse saanud arwatawasti sädemetest, sest tuli oli pihta hakanud katusest. Peremehe tütar oli õhtul sööki keetnud ning nähtawasti satusid sädemed katkisest korstnast katusele. Tulekustutamise abinõude puudusel ja kuiwuse tõttu süttisid ka teised lähedal olewad hooned.

Tules hukkus õige rohkesti wallaswara, sest tule kiire lewimise tõttu ei suudetud kuigi palju päästa. Kogu kahjusumma küünib üle 6000 krooni. Mahapõlenud elumajad olid kokku 3100 krooni eest kinnitatud, kuna Sepal oli laut kinnitamata.

Samal ajal põles Taali wallas Põlendmaa külas Tautsi talus maani maha P. Holtre pärijate laut. Waranduse hooldaja oletab, et laut on põlema süüdatud.

Pärnu kala wälisturule.

Rootsis ja Saksas.

Sel kewadel asutatud Pärnu kalaeksportühisus saatis esimesed saadetised wärsket kala Rootsi ja Saksa turule. Mõlemail mail leidis meie kala, peamiselt kohad, head minekut. Hinnad wälisturul on tunduwalt kõrgemad kui siseturul, nii et kohapeal saab kaluritele wääriliist tasu maksta.

Täna kino CENTRALIS
esietendusel suurfilm
LANGENUD INGEL
Peaosades kõikide lemmikud
GARY COOPER ja **Nancy Carrol**
Piletite hinnad: rõdu 55 s., I koht 45 s., II k. 35 s., III k. 25 s.

Koidula tütar.

Florentsis elaw prl. E. Michelson on ikkagi Koidula tütar.

Aprillikuu lõpul s. a. ilmus ajalehtedes sõnum, eesti turistid olewat Florentsis kohtanud daami, kes osutunud luuletaja L. Koidula tütreks — Erika Michelsoniks.

Sellejärele wõtsid „Postimehes" Koidula tütarde küsimuses sõna prof. M. J. Eisen ja K. E. Sõõt. Wiimane jõudis otsusele, et Florentsis kohatud daam tõepoolest Koidula tütar Anna resp. Annchen on.

Et lõplikult selgusele jõuda, on waheajal keegi siinsetest sugulastest „per alliance" pööranud mõningate püünisküsimustega tähendatud daami poole aadressil, mis turistid olid temalt saanud. Ja nüüd on talt pikem kiri saabunud, milles käsitletakse Koidula resp. Michelsonide perekonnasse puutuwaid küsimusi sellisse tundmise ja teadlikkusega, mida wõib oodata waid isikult, kes kuulub samasse perekonda.

Mis puutub eriti Koidula noorema tütre, s. t. Florentsis kohatud daami ristinimesse, siis on see elukohaliste olude sunnil ajajooksul tõepoolest muutunud. Ristimise nime saanud Anna Emilie, hüüti teda koduses perekonnas Annchenks wõi Annchenks. Selline nimi muutus aga Kroonlinna wenelaste suus peagi Enkaks ja omandas hiljemini isegi ametlikkudes dokumentides püsiwuse õiguse. Ja Enka (Encha) Michelsonina, millisel nimel olnud paski wälja antud, olewat ta ennast ka esitanud ja oma aadressi annud eesti perekonnale, kes teda Florentsis kohtanud; kuid nähtawasti on eestlastele selline nimi niiwõrd wõõras olnud, et nad pole suutnud nimes ettetulewat n-tähte mitte n-iks pidada, waid on r-ina lugenud. Ja nii on see nimi siis ka ajalehe sõnumis Erikana esinenud.

Rewolutsioonist saadik ei olewat prl. Enka Michelson Wenemaalt mingisuguseid teateid saanud. Peale kodust lahkumise on ta elanud Pariisis, Nizzas, siis 2 a. Alshiiris ning wiimasel ajal 14 wõi 15 aastat Florentsis. Kaotanud rewolutsiooni ajal oma isalt pankpiletites päritud waranduse ja endagi pensiooni (arwatawasti kui õpetaja) olewat ta majandusline läbisaamine praegu äärmiselt kitsas.

Need on kokkuwõttes wast olulisemad andmed prl. Michelsoni kirjast, mis meile lahkesti tarwitada antud. Enam-wähem üksikasjalik referaat ilmuwat „Eesti Naise" ligemas numbris.

Soome kaugelenduri wintsutused.

Itaalia umbusklik linnakomendant.

Helsingist, 2. juunil. Soome lendurkapten Bremer jatkas pühapäewa hommikul kl. 4 oma ringlendu Pariisist Marseille'i ja sealt üle Alpide Toriinosse. Lendamisel juhtus, et ta paremate ilmateadete saamiseks tegi ettekawatsemata wahemaandumise Albensasse. Seal lasi linna komandant Bremeri kui kahtlase isiku wangistada ja ei tahtnud teda mingil tingimusel wabaks lasta ega telefonile lubada. Nõuti sõjariistade ja päewapildiparaatide wäljaandmist. Kui Bremer seletas: ei ole oletataw, et põhjanaba lähedalt Junkersi 80-hobusejõulise mootoriga keegi lendur tuleb Albensa linna pommitama ja päewapildistama, komandant kehitas ainult umbusklikult õlgu. Ei maksnud midagi ka Bremeri seletused, et ta on 18 kuud teeninud Itaalia sõjawäes; samuti ka mitte paberid, et Bremer wõib maanduda Toriinos ja Milaanos. Alles esmaspäewal kell 12 läks korda lenduril wabaks saada. Kapten Bremer pidi reisi jatkama teisipäewal.

Egiptuse walitsuse wõit.

Kairost, 2. juunil. Esmaspäewal peeti Egiptuses parlamendi walimiste wiimast järku. Walijadmehed walisid rahwasaadikud. Peaminister seletas, et üle 90 protsl. walijamehi on walimistest osa wõtnud. Saawutatud tagajärjed tõendawat, et rahwas kiidab praeguwalitsewa korra heaks.

Teatawasti olid walijameeste walimistel palju kokkupõrkeid, kuna wastasrind äsfitas rahwast walimiste boikoteerimisele. Wastasrinna aktsioon on aga nähtawasti täielikult nurjunud. See selgus ka walimiste esimesel järgul, kuna boikoti mõttel pinda oli ainult kohati.

Seekordsete walimiste tagajärjed on seda tähtsamad, et praegu on otsustamisjärgus Inglise-Egiptuse läbirääkimised laiaulatusliku lepingu sõlmimiseks. Inglased on seesuguse lepingu sõlmimisest eemale hoidnud öeldes, et nad sõlmiwad lepingu alles seesuguse Egiptuse walitsusega, kellel on kogu Egiptuse rahwa usaldus ja toetus. Nüüdsete walimiste tagajärjel saab lepingu sõlmimine arwatawasti wõimalikuks ja sellega ka kõrwaldatud senine teadmatus Inglise-Egiptuse wahekordades.

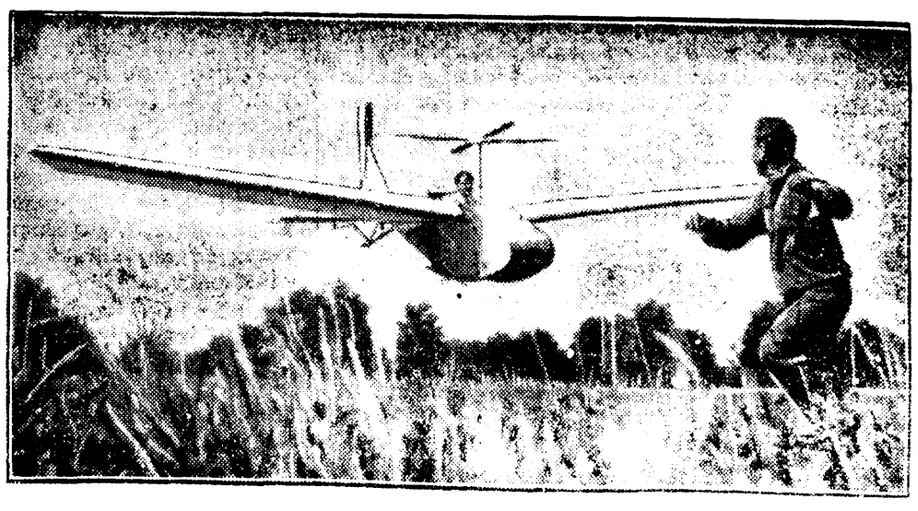

Autogiro purjelennuk.

Tuntud Saksa purjelendur Hans Richter katsetas hiljuti oma tuulik-purjelennukil, mis pildil näha. Lennuki kandepindade kohal on neljatiiwaline suur propeller, mis lennuki liikumisel ringi käib ja annab aparaadile suuremat kindlust. See lennuk muu seas stardib katapuldi abil.

Sakslaste kasutamata trump.

Briand ja Henderson. — Sakslaste sõit Londoni, Wiini pangakrahh ja Saksa sisepolitik. — Trumpp oskamatuis kätes? — Wiljatu wiljakonverents. — Whipsnade ja Derby.

Augur,

„Postimehe“ taastõõline Londonis.

Nüüd, mil on kindel, et Briand jääb Pariisis wälisministri kohale, wähemalt esialgselt, wõime öelda, et edasi kestab tema tihe koostöö Inglise wälisasjade sekretär Hendersoniga. On üldiselt tuttaw, et neil kahel on isiklikult sõbralik wahekord — meie ei lähe nii kaugele, et öelda, nagu mõistaks nad üksteiseist alati hästi. Delikaatse seisukorra juures, mis walitseb Euroopas lähema wäewähenduse konverentsi eel, wõib see sõbralikkus tulla kasuks. Näiteks oli ta kasuks kahtluste kõrwaldamisel, mis wõisid tekkida Pariisis külaskäigu suhtes, mille lähemail päewil teewad Londoni Saksa riigikantsler Brüning ja wälisminister Curtius.

Henderson on Briandile pühalikult tõendanud, et sel külaskäigul puudub igasugune ametlik iseloom ja et mis puutub Hendersoni endasse, siis loobub ta arutamast sel puhul rahwuswahelise iseloomuga küsimusi. Isiklikult ei näe meie wõimalust, kuidas oleks seesugune arutlus ärahoitaw, kui seda algatawad Saksa ministrid. Mister Hendersoni tõendus on aga siiski suure wäärtusega, kuna ta on Pariisis äratanud usaldust. Sest meie ei wõi seda korrata küllalt sagedasti, kuiwõrd ka Inglise politika ei püüa parandada suhteid teiste riikidega Euroopas, liit Prantsusmaaga jääb politiliseks wajaduseks. Eriti sellepärast, et ta ei ole rajatud tunnetele, waid wajadustele, peab liit püsima.

Berliini kawadele on wast õnnetu, et just enne külaskäiku Londoni on puhkenud Wiinis esmajärgu suurusega rahanduskriis ja awaldanud rasket mõju rahanduslikule seisukorrale Saksamaal. Majanduslikku „Anschlussi“ wõimalused on seega wähenenud määral, mida ei saa weel täpsalt ära hinnata, kuid mis peab olema tuntaw. Sest Wiin ja Berliin wajawad praegu enam kui kunagi warem Inglise ja eriti Prantsuse kapitali sõbralikku toetust. Saksa diplomaatia suuremaks mureks on praegu hädawajadus leida teed, mis wiiks rahwa eemale raske sisemise seisukorra arutamisest. Ärgem unustagem, et Brüningi walitsus püsib ainult presidendi dekreetide najal, mis maksma pandud ilma riigipäewa eelkäiwa nõusolekuta, sumbutades wastuhakkajate hääli ainsa põhjendusega: hädawajadus.

Wõimetu sisemaal saawutama tõelist paranemist, ähwardatud üheltpool hitlerlastest, teiselt kommunistidest, on see walitsus oma prestiisi alalhoidmiseks sunnitud leiutama wõite rahwuswahelisel põllul. Nii on ju tunnustatud tõsiasi, et enne kui rahwasteliidu nõukogu Genfis kokku astus, hoiatasid Euroopa riigimehed üksteist awalikul koosolekul mitte liig käredalt wastu astuma Saksa-Austria kawale majanduslikku „Anschlussi“ kohta, kuna see oleks rängalt wapustanud Curtiuse seisukorda Berliinis.

Sakslastel on aga hea trump, mida nad wõiwad hiilgawa eduga wälja mängida, kui neil ainult jatkub tarkust. Waadeldagu seisukorda. Saksamaa on wäewähenduse konverentsi eel end manööwerdanud seisukorda, mil kogu maailm usub, et tema ainus huwi wäewähenduse wastu seisab küsimuses, kuidas seda kasutada abinõuna teiste hüwede saamiseks. Tõenduseks on tõsiasi, et kõik teised walitsused on teadlikud tõsises wajaduses wiiwitada konverentsi kokkuastumist ja et see oleks tõelise wäewähenduse huwides.

Kõik ütlewad aga, seda ei wõibawat teha, sest sakslased paneks taewa wärisema oma protestikisaga. Saksa diplomaatia wõiks kogu seisukorda muuta lihtsa deklaratsiooniga, et ta Euroopa ettewalmistamatuse tõttu teeb ettepaneku wäewähenduse konverentsi määramata aja peale edasi lükata. Kasu seesugusest sammust oleks kolossaalne. Esiteks tuleks maailmal wastu wõtta tõendust, et Saksamaal on otsekohene tahe saawutada üldist wäewähendust, ja ei anna suurt tähtsust sellele, kas see teostub mõni kuu warem wõi hiljem. Teiseks oleks teistel riikidel raske pärast Saksamaa poolt soowitud edasilükkamist konverentsi kauem wiiwitada. Kuid, nagu öeldud, see effektne samm nõuab teatawat finessi, mida wast ei leidu Berliinis.

*

Nisukonverents Londonis on jõudnud hiilguseta lõpule. Ei ole täitunud lootused, et ta suudab enda kokkulepet nisuhinna tõstmiseks ilmaturul.

Poolakad tegid küllalt loogilise ettepaneku: kujundagu nisukaswatajad maad Londonis rahwuswahelise büroo, määrates igale maale aastase wäljaweo ülemmäära, millega hind tõuseks tootmist tasuwa määrani. See ei olnud wastuwõetaw ameeriklastele. Wast ei olnud neile meeldiw mõte, et neil tuleks tunnustada rahwuswahelise asutise ettekirjutust, kuid ühisriikide seadused ei luba ka seesuguseid wäljaweo kitsendusi ja eriti wäljaweo maksustamist. Nimelt nägi Poola kawa ette maksu iga tonni wäljaweetawa nisu pealt. Seisukord muutus weelgi keerulisemaks Nõukogu. Wene delegaatide läbi, kes küll pooldasid Poola kawa rahwuswahelise kontrolli asjus, kuid nõudsid omale nii suurt alammäära, et sellega üksi teine ei wõinud leppida.

Ameeriklased omaltpoolt soowitasid küllwipinna wähendamist. Seda pooldatakse teatawasti nende kodumaal, kuid eurooplased olid üksmeelselt wastu. Nii wõttis konverents oma au päästmiseks wastu resolutsiooni, mis ei tähenda rohkem kui lubadust seisukorda weelkord arutada enam-wähem tumedas tulewikus.

Londoni City, kes tunneb ilmaturgude arengut, ei lootnud sest konverentsist kunagi rohkem. Citys öeldakse, et ainus pääsetee praegusest kriisist käseb wälja müüa olewad tagawarad ja mitte neid rippuda lasta maailma nisukaubanduse pea kohal. Tuleb muidu langus, kuid seisukord reguleerub iseenesest. Tegelikult arwatakse Londonis, et see reguleerimise protsess ongi alanud ja läheks hoopis kiiremalt, kui ainult walitsused loobuks oma püüdest riigi waheleastumise poole.

*

Uus loomaaed Whipsnade'is on näidanud londonlastele wõitmatut külgetõmbejõudu. Tema awamist saatis ilma soojenemine ja kõik abinõud inimeste weoks raudja maanteel osutusid puudulikkudeks. See on laiendus Londoni kuulsast Zoost, kus näidati loomi suures liikide rohkuses, kuid kus oli neil wähe liikumiswabadust. Nii siis otsustati luua uus kogu wäljaspool pealinna piire. Osteti mõis loodepoolsel künklisel maal, autol tunni tee Londonist. On ka raudteeühendus. Suured aasad on pühendatud Ameerika biisonite, kaamelite, antiloopide j. t. karjadele. Tõeline mets on huntide ja rebaste koduks. On ka karusid. Peatselt tuleb ka tiigreid ja lõwisid. Suured loomakoplid ei ole ümbritsetud wõredest, kuid küllalt siigawatest tiikidest, et kaitsta publikut kiskjate kallaletungide eest. Wahemaad on nii suured, et soowitaw on tarwitada kiikrit.

See park töötab muutuda Londoni suuremaks tõmbeabinõuks. On isegi tiik, kuhu on paigutatud mitmeid liike konne lootuses, et nende hääl tõuseb looduslikuks kontserdiks. Kui aga küsime kolmelt londonlaselt, mis on neile kõige tähtsam, wastab neist kaks kõhklemata: Siri hobuste wõidujooksud Derbyl. Loterii on Inglismaal keelatud, kuid Sirimaal ametlikult lubatud ja haaranud rahwa meele. Loosipiletid — ticketid — maksawad kümme shillingut tükk. Asi on järgmine: Derby on kuulus iga-aastane hobuste wõidujooks Epsomis, Londoni lähedal, 3. juunil. Osa wõtab 30—40 hobust. Loose on iga hobuse kohta üks wõi mitu. Esimene auhind langeb esimese wõidu saanud hobuse nimega loosile jne. Kuna looside müügist saadud summa ületab kaks miljonit, millest weerand läheb Siri haiglate fondile, on selge, et hulk raha jagatakse wälja auhindadeks. Iga londonlane on nähtawasti loosi omanik ja iga londonlane on nähtawasti weendunud wõidus.

Londonis, mai lõpul 1931. **Augur.**

Mõned märkused.

„Tartu pole mõeldaw ilma „Postimeheta“, kuid weel wähem mõeldaw on ta „Wanemuiseta““ — loeme ühest „Waba Maast“. Ja wõime sellele juure lisada, et üksi „W. Maa“ Tartu kiri pole mõeldaw „Wanemuiset“ puudutamata, weel wähem oleks see mõeldaw „Postimeest“ torkimata. Olgu see kirjutaja siis läbisõitew wundersell wõi waresejalgu wedaw algaja sulejüts. Kõigile nende sünnitustele kulutatakse Tallinnas triikimusta ja paberit. Kui need wiimased seal midagi ei maksa, lastagu siis käia!

Wiimased tooted olid sihitud eriliselt primadonnade pihta, kust kaudu ka „Wan“. juhatusele ja lõpuks muidugi „Postimehelegi“ toksatakse. Primadonnaga wiljeldatawat ebamusikaalsust, ta detoneerimat tüütawuseni, ta serweerimat aastate kaupa ühte ja sedasama, s. o. oma isikut, aga mitte lawaliselt elulikke tüüpe.

Tõepoolest — ammuköneldud asi, milles „Wanemuise“ juhatuski teadlik ja kes sellest ka järeldusi teinud. Aga samas „W. Maas“ kirjutab autoriteetne olla tahtew arwustaja mõni päew warem just sellest detoneerijast ja ebamusikaalsest primadonnast kui anderikkast näitlejannast ja lauljannast, kes oma loomuliku mängu ja graatsilise muusikalise ettekandmiskunstiga elawat huwi osanud äratada Dolly osas külalisena „Estonias“. Rohkearwuline publik aplodeerinud sagedasti hästiõnnestunud wokaalnumbrite ning temperamentselt läbiwiridud dialoogide wahel.

Peab küll arwama, et „W. M.“ wäga kurja häält tõstaks, kui „Wanemuise“ juhatus „W. M.“ poolt soowitatud wärsket werd primadonnade arwel juure hakkaks pumpama! Sest ei saaks ju ometi awalik hääl, kes „Wanemuise“ asju nähtawasti wäga südame lähedal kannab, waikides pealt waadata, kui teatrist kõrwale jäetakse graatsilise muusikalise ettekandmiskunstiga primadonna.

Aga nagu „W. Maal“ ikka on olnud kaks otsa, nagu tal ikka juhtub, et täna ei mäleta enam, mis eile kokku kirjutanud, nii ka „Tartu kunstitempli“ kirjas. Seal nõutakse ühel real wärsket werd, aga teisel noomitakse juhatust, kes oli juleenud wärskele werele teetegemiseks natuke awausi teha!

No kui „Wan.“ juhatus peaks hakkama käima „W. M.“ õpetuste järele, siis ta üldse ei saaks enam näitetruppi kokku.

Aga mispärast Tallinna lehel „Wanemuise“ asju käsitades ka „Postimehe“ suhtes hambad kihelema hakkawad, jääb segaseks. „...nii töötawad käsitäes ka „Wanemuise“ eestseisus ja kohalik häälekandja“. See on ju ikka nii olnud ja jääb wististe edaspidiseski nõnda. Ega Tallinna poolt meile ometi niisugust kassi ja koera wahekorda soowitama tulda, nagu oli „W. Maal“ „Estoniaga“, mida muidu parandada ei saadud, kui waliti üks „W. M.“ toimetusliikmest teatriselisi juhatusse. Siis oli rahu majas! Ja kõik „Estonia“ asjad, mis seni „W. Maa“ meelest olid kole halwad, muutusid üle öö heaks ja ilusaks, et paremat ei wõi enam tahtagi!

Optimistlik Pärnu.

Tänawu on oodata head hooaega.

Alanud suwitushooaeg tõotab Pärnule kujuneda elawaks. Ilusad soojad ilmad on Eesti kaunimasse kuurorti juba maikuu lõpul toonud esimesi suwitajaid, kellele lisaks laewad ja rongid toowad alatasa uusi juure.

Praegu on Pärnus ametlikult registreeritud

üle 100 suwitaja,

nende hulgas ka esimesi soomlasi, kelle käest kuuldub, et Soomes walitseb tänawu elaw huwi Pärnu wastu. Kui läinud aastal Lapua rahutud sündmused ja Stokholmi näitus hoidsid nii mõnegi kodus kinni, siis sel suwel tahetakse takistawate asiolude waibumisel seda suuremal huigal üle lahe Pärnu suwitama sõita. On loota, et soomlaste arw, mis möödunud suwel mõnesajaga ületas tuhande, weelgi tõuseb ja selles lootuses on Pärnus warakult mõte liikuma pääsnud, korraldada juulikuu keskel

Eesti-Soome päew,

päewakohase ja sisuka kawaga. Soomest kutsutakse Pärnu esinema paar paremat laulukoori ja tõnemehi, korraldatakse ühiseid wäljasõite ja kooswiibimisi.

Supelinspektori esimese „manifestiga“ ajalehtedes algas Pärnus elaw korterite kinnipanemine. Kõik suuremad willad on praegu kinni pandud, kuid supelraioonis leidub weel wabu tube küllukses, kuna on ehitatud juure uusi maju ja elamute hulk selles raioonis ei ole just kõige wäiksem.

Mereerannal, mis tänawu sai kohati täidetud ja silutud, on sooja merewee tõttu

suplemine täies hoos.

Warajase hooaja palawaid ilmu kasutawad peaasjalikult Pärnu oma bürjerid, kuid warsti on aeg käes, kus pääsihi ilme saab oma kirewa suwise wärwingu.

Suwitajaid loodetakse suuremate partiidena saabuwat juba lähemal ajal, mil lähewad walla suwelokaalide ukseid ja suwekontsert Joh. Simmi juhatusel kohale jõuab. Esimene suwekontsert on 6. juunil, samal päewal awab oma uksed ka rannasalong ja rannapawiljong. Nagu igal suwel, nii wõiwad suwitajad ka tänawu lokaalides nautida kabaree-ettekandeid. Kutsumisel on praegu tuntud wälismaa kabareejõud.

Peale riigiwanema ja diplomaatide, on Pärnu lubanud suwitama tulla ameerika admiral MacCully eestlanksst abikaasaga ja üks tähtsam soome kirjanik. Need on waid esimesed nimed pikas suwitajate nimistus, kus wõime igal suwel leida hulk kodu- ja wälismaa eliiti kuuluwaid suwitajaid.

Pärnu linn pakub praegu õitsewate lehtkuuskede, sirelite ja kirsipuudega paeluwat pilti, on tõeline ilukuurort Pärnu lahe sopis, mille karastawad lainewaod laksuwad sõbralikult wastu liiwast kallast, walmis wastu wõtma oma sülelusse kõiki, kes otsiwad karastust, elurõõmu ja terwist.

Inglismaal walmib lennuhiiglane.

Peatusteta üle ookeani.

Londonist, 2. juunil. (Trj.) Southamptonis on ehitusel Inglismaa esimene suurlennuk, mis peab olema wõimeline lennuks üle Atlandi ookeani. Lennuk warustatakse kuue mootoriga, mis annawad kokku 5400 hobusejõudu ja wõiwad arendada kiirust 145 miili tunnis. Lennukil on kabiinid magadisasemetega, söögitoad ja suitsetamisruumid 40 inimesele, luksuslikku sisseseadega, köök ja kõrwalruumid. Lennuk wõib wõtta küllaldaselt kütteaineid kaasa, et 40 reisijaga täielikult peatusteta lennata 1000 miili kaugusele ja 20 reisijaga 2300 miili kaugusele.

Lennuki ehitus saab sedawõrd tugew, et ta suudab ookeanil hädamaandumise korral tugewale lainetusele wastu panna.

„Zept“ nabalend.

20. juuli paiku üle Leningradi.

Moskwast, 2. juunil. (Trj.) Nõukogude Wene lennuasjanduse liidu esimees Holzmann jõudis tagasi Saksamaalt ja andis nüüd ajakirjanikkudele seletusi. Ta märkis ära, et õhulaew „Graf Zeppelin“ jõuab Leningradi ligikaudu 20. juulil, et sealt siis edasi lennata üle Arhangelski ja Sewernaja Semljä põhjanabale. Küsimus, misfuguses suunas jatkatakse lendu Sewernaja Semljält põhjanabale, ei ole weel otsustatud: alles wiimasel silmapilgul langeb otsus, olenedes kohapealsetest ilmastikuoludest. Holzmann seletas, et lennu juhiks on dr. Eckener, kuid teaduslikkude waatluste juhtimine antakse Wene professor Samoilowitschi hoolde, kelle juhtimisel töötab õhulaewal rida Saksa, Wene, Rootsi ja Ameerika teadlasi.

Kõik Karskusliidu loteriipiletid, **mis antud tähtpäevaks pole tagasi saadetud, loetakse müüduks ja tulevad rahas tasuda.**
Loosimine pühapäeval, 7. juunil kell 3 p. „Vanemuises“.
KARSKUSLIIT, Tartu.

Maskiga konn.

Editar Wallace'i romaan. 10

„Ta on ka mulle mõistatus. Teon temast kõik üksikasjad, ta palgatingimused ja ta weidra esinemise teise nime all. See kõik aga ei teeks mulle muret, sest noortele meestele meeldiwad sedalaadi saladused. Ainult need õnnetumal kombel kallid saladused. Ja ma tohaksin teada, kuidas ta suudab oma uue kohaga walmis saada.“

Dick nimetas summa, mille mõju oli säärane, et Ella jäi awasui liikumatult istuma.

„Jah, maksnud see igatahes on,“ ütles Dick. „Elk, kellel täpseteks üksikasjadeks on kirge, ja kes kawapeali teab, mis näiteks maksab see ratsaülikond, on mulle muretsenud andmeid.“

Neiu katkestas teda nii ägeda liigutusega, et Dick endale ette tuli jõhker.

„Mida wõin teha? Mida wõin teha!“ küsis neiu. „Kõik tahawad mind aidata. Teie, härra Johnson — ja ma arwan samuti härra Elk. Kuid see on wõimatu. Wõibolla see tuleb teile ette weider, et olen Ray rumalate wempude pärast nõnda erutatud, kuid ta tähendab isale ja minule nii palju.“

Ja nagu ta oleks aimanud Dicki mõtteid, küsis ta järsku:

„Kas ta on armas inimene, see preili Bassano? Arwan, ta on mõni niisuguseid, kellele Ray tohib tuttaw olla?“

„Ta on wäga wõluw,“ wastas Dick pärast pausi. Ta märkas pöiklemist ning ei arendanud enam kõnet edasi, waid hakkas kõnelema oma läbirääkimistest Erza Maitlandiga ning kuulas ära awaldusi ilma mingisuguse üllatust awaldamata.

„Ta on lihwimata teemant,“ ütles ta. „Elk teab temast midagi, kuid ta ei taha seda äraandmiseks tarwitada. Elk armastab omale wastusattujaid müstifitseerida. Ta teeb seda weel peaaegu meelsamini kui kurjategijat tabab.“

„Miks kannab Maitland büroos kindaid?“ küsis Ella ootamatult.

„Kindaid Seda mina ei teadnud,“ wastas ta üllatunult.

„Ma nägin seda, kui ta käe tõstis habeme silitamiseks. Ja ma olen näinud weel, et ta pahemal käerandmel tätoweeringut kannab. See paistis parajalt kinda serwa alt. See oli konna pea ja silmad.“

„Kas olete kindel, et teie enesele mitte ainult ettekujutust ei luba, preili Bennett?“ küsis Dick. „Kardan, et konn meid kõiki teeb weidi närwiliseks.“

„Aga ma seisin ainult mõned sammud temast eemal,“ kaitses ta end.

„Olete Johnsoniga selle üle juba kõnelnud?“

Ta raputas pead.

„Kuid mulle tuleb nüüd meelde, et ka Ray on seda öelnud, härra Maitland kandwat suwel kui talwel kindaid.“

Dick oli nagu pähe löödud. Oli ometi ebatõenäolik, et suure rahandusgrupi pea kaabakate bandega ühenduses pidi seisma. „Kunas tuleb teie wend Horshami?“ küsis ta jutuaine mujale juhtimiseks.

„Laupäewal,“ wastas tütarlaps. „Ta lubas isale meiega koos süüa.“

Wõibolla on siis wõimalik mind neljandaks kutsuda?“

„Teie olete wiies,“ naeratas neiu. „Härra Johnson tuleb ka. Waene Johnson kardab nõnda isa pärast. Ma usun hirm on neil wastastikune. Ses mõttes sarnaneb isa härra Maitlandile; ka tema ei wõi sõpru kannatada. Igal juhtumisel aga palun teid külla,“ ütles ta ja lootused laupäewale laksid mõlemaid jälle rõõmsad olla.

Õhtul, kui Dick parajasti teatri minekuks ümberriietus, tuli Elk. Ja Dick kõneles temale Ella kahtlustustest. Hämmastuseks waatas Elk ärritawale teooriale päris külmalt.

„See wõiks ju wõimalik olla,“ sõnas ta, „kuid on weel wõimalikum, et ta ei ole mingi konn. Wana Maitland oli noorest peast madrus, wähemalt ütleb seda temast ainukene biograafia, mis olemas on. Kaheteistkümne aasta eest ilmus kuskil pool weergu tema kohta. See oli siis, kui ta lord Maisters'i ehituskrundi Embkankmentil ostis ja oma bürood suurendama hakkas. Kuid teile, härra Gordon, wõin ainult ühte öelda — wanast Maitlandist usun ma kõike, mida soowite. — Inimesed, kes miljoneid teeniwad, ei ole normaalsed. Kui nad seda oleks, siis ei teeniks nad ka neid.“

Sel nädalal juhtis iseäralik wahejuhtumine Dicki tähelepanu konnadelt mujale. Teisipäewal oli wälisministeeriumi sekretär tema järele saatnud ja teda wõttis üllatuseks wastu ministeeriumi juht isiklikult. Talle awaldati selle haruldase au põhjused.

„Kapten Gordon,“ ütles minister, „ootan Prantsusmaalt kaubalepingu ärakirju, mis meie, Prantsuse ja Itaalia walitsuste wahel sõlmitakse. On wäga tähtis, et seda dokumenti hästi walwatakse, kuna ta eneses sisaldab tariifimäärade rewideerimist, nagu teile usaldusega wõin öelda. On tungiwalt tarwilik, et kuninglikku käskjalga, kes lepingu üle toob, piinlikult walwatakse. Ja ma soowiks harilikku poltsejawalwet täiendada sellega, et saadan teid temale Doveri wastu. See on küll natukene teie kohustustest wäljaspool, aga teie sõjaaegne teadete teenistus wabandab mind kui ma wastutuse teie õlgadele panen. Kolm Prantsuse ja Inglise salapolitseinikku saadawad teda Doveri, kuna teie ja teie inimesed siis wahiteenistuse üle wõtate. Teie ise peate isiklikult juures olema kuni dokument minu enese seifi deponeeritud on.“

Nagu paljudki tarwilikke ülesandeid, osutus ka see absoluutselt mittehuwitawaks. Käskjalg toodi Doveri kailt, saadeti Pullman-waguni kupeesse, mis talle reserweeritud oli ja kaks Scotland Yardi inimest patrulleeris käigus.

Wictoria jaamas asus sõjariistus saatjatega ja politsei autosse Dick ja käskjalg ning sõideti Caldeni Garteni. Wälisasjade ameti sekretär waatas hoolegi järgi pitsatid ja pani siis ümbriku Dicki ja saatjate eskordi käsutanud detektiiwinspektori juuresolekul teraskappi. Wälisminister sõnas pärast, kui kõik peale Dicki lahkunud olid, rõõmsa naeratusega: „Usun waewalt, et meie armsad sõbrad — konnad, sellest eriti huwitatud oleks. Kuid siiski põhjustasid nemad minu erakorralised ettewaatuse abinõud. — Ega ei ole wist weel ühtegi jälge leitud Genteri mõrtsukatest?“

„Ühtegi, ekstsellents, niipalju kui mina tean. Sisemaalised kuritööd ei kuulu õieti minu huwipiirkonda ja ei tule ühtegi kuritegu ju enne prokurõri ette kui süüdistus mõnele kaebealusele otsekohe ettepandaw on.“

„Seda kahjatsen,“ wastas lord Formby. „Minule oleks armsam, kui konnade lugu mitte täiel määral Scotland Yardi kätesse ei jääks. Nad ähwardawad awalikku julgeolekut nii, et ma leian kohasemaks, kui jälgimist toimetaks criosakond.“

Dick tahtis küll öelda, et teda eriti see kontroll meelitab, kuid ta hoidis seda weel enesele.

Lord tõmbas käega üle otsaesise. „Ma kõnelen peaministriga,“ ütles ta, „ja soowitan teid selle toha peale.“

Järgmisel hommikul warakult kutsuti Dick Gordon Downingstreetile ja talle teatati, et on loodud erikoht, kust peab uuritama awalikkust ähwardawaid jõude.

„Teil on Carte Blanche, pealik Gordon. Mulle wõidakse etteheiteid teha, et teile selle koha andsin, kuid ma olen kindel, et olen õige mehe leidnud,“ ütls peaminister. „Teie wõite walida igat Scotland Yardi ohwitseri oma käsutusse.“

„Mina wõtaksin seersant Elki,“ ütles Dick otsekohe, kuid peaminister waatas talle kahtlewa pilguga otsa.

„Ta on mees kolmeteistkümne teenistusaastaga. Lubage teda mulle, teie ekstsellents, ja andke talle inspektori wolitused.“

„Nagu soowite,“ naeratas peaminister.

Ja kui samal pealelõunal seersant Elk oma korraldusi läbi waatas, terwitas juba teda uus tiitel.

Ta oli natukene aega rabatud, kuid siis loitis aeglane arusaamine üle ta näo.

„Weaksin kihla, et olen ainuke politseiinspektor Inglismaal, kes ei tea, millal Willem Wõitja Inglismaale tuli,“ ütles ta, ja ta uhkus ei olnud päris õigustamata.

Ray Bennett.

Kas ei olnud see rumalus istuda päewpäewalt oma puldi taga, mis ei olnud temal lasuwa kalendriga midagi muud, kui takistuseks laupäewale? Kas ei olnud see totrus, käsi aktide hunnikul, eelolewast laupäewast ja sellest neiunäost unistada?

Dick oli juba ilusamaid neidusid, uhkeid, wõi niisuguseid, kellest tujukalt köitew hing kõneles, imetlenud. Kuid mis teda liigutas kui nende õrnade joonte mõlestus uuesti mälus peegeldus, oli teistsugune, oli rohkem. Weel kunagi ei olnud ta ühte laupäewa nii rahutult igatsenud.

Kui ta ootawa naeratusega aiawärawa awas, nägi ta filosoof Johnsoni ümarikku kuju juba ühel aiatoolil sirutawat. Sekretär tõusis püsti, et temale lõputu heasoowlikkusega kätt ulatada.

Dick oleks tahtmud meest meeleldi kannatada. Ta oli selle rahuliku kihi esitajaks, kes paremate woorustega, endi loiaalsuse ja wäsimatu usinusega osakssaanud tööle pühenduwad.

(Järgneb.)

Esitajate arwamised.

Põllutöökoja möte leiab poolehoidu.

Riigikogu üldkomisjon jatkas 1. juunil õhtul põllutöökoja seaduse arutamist. Koosolek oli määratud põllumaj. organisatsioonide arwamiste ärakuulamiseks. Selgus aga, et mõned asutused wäljaspool Tallinnat, nagu Tartu ülikooli põllumajandusteaduskond ja Eesti Agronoomide Selts, polnud esitajat saatnud, kuna kutse saabus hilja ja selle tõttu ei olnud jõutud seadust läbi kaluda ja seisukohti lähemalt selgitada. Üldkomisjon otsustas wõimaldada nende esitajaile arwamisi awaldada järgmistel koosolekutel.

Üleriikliku Maatöörahwa ühisuse esitaja

rtl. P. Schütz ütleb, et selkusul ei saa nemad põllutöökoja seadust pooldada. Seadus olewat ühekülgne. Walijate hulgast on wälja jätud wähemaapidajad, kelle talundid alla 5 ha. Need moodustawad aga terwelt ühe kolmandiku põllupidajaist. Koja ülesanded olewat ebamäärased. Neist wõiwat eelnõu järele nii aru saada, et põllutöökoda wõtab oma kätte suure osa praeguse põllutööministeeriumi ülesannetest, nagu põllumaj. koolid, sisekolonisatsioon jne. Ühiius ei pooldaa ka seda, et wahetalitus põllutööliste nõudmisel ning pakkumisel tahetakse koondada põllutöökoja kätte; see wahetalitus tuleks korraldada omawalitsuste juures erapooletul alusel. Eelnõu järele olewat eite nähtud, et põllutöökoja kaitsusse läbewad kõik riiklikud summad, mis määratud põllumajanduse edendamiseks. Säärasel korral peaks põllutöökoja walimisest osa wõtma kõik, kes elatawad end põllutööst, sellega ka põllutöölised ja wäikeste maatükkide pidajad. Wastasel korral tuleks kuna teine asutus nende kaitseks ja oja summasid peaks minema selle käsutusse. Ei ole selgesti ära määratud, mida mõeldakse „põllumajanduslikult kasutatawa maa" all. Eelnõu järele wõiwat arwata, et põllutöökoda tahab oma kätte saada ka need eiindused, mis seni walitud üleriikliie Maatöörahwa ühisuse poolt. Koja lisaliikmete walimine olewat ühisuse arwates täiesti wastuwõtmata, kuna sel teel tahetawat suurendada mõne rühma enamust kojas. Lisaliikmetel wõiks olla ainult sõnaõigus.

Talumajanduse nõuandebüroo juhataja

agr. K. Liidemann: Seaduse seletuskiri on puudulik. Ei saa selget pilti koja tegewusest ega sellest, kuidas kujuneiwad wahekorrad seniste seltskondliikude ja riiklikude asutustega põllumajanduse alal. Praegu teostab põllumaj. kutsehariduse ja wäljaweo kontrolli põllutööministeerium. Kelle ülesandeks jääb see edaspidi? Ka on selgusetu, kuidas kujuneb koja töö kohaweal, kuidas areneb side põllumeeseteseltsidega ja ühisustega. Praegu töötawad jaoskonna agronoomid nendega käiläes. Eelnõu näeb ette, et põllutöökoja seaduse maksmahakkamisega kaotab makswuse talumajanduse nõuande korraldamise seadus ja büroo asjaajamine antakse üle põllutööjojale. Sellega peab siis nõuandetöö teatawaks ajaks katkema? Koja tegewuse kulude kohta puudub lähem kalkulatsioon, mis wõiks aluseks olla maksude selgitamisel.

Üldiselt aga on põllutöökoda tarwilik, kui põllumajanduslik kutseelindus, mis oleks rohkem rippumatu riiklikust toetusest. Ka agronoomilne nõuanne ja selle töö ühtlustamine wajab kindlamat seisatuge. Hea põllutöökoda, kus peab puuduma politiline wägikaika wedamine, suudaks neid ülesandeid edukalt täita. Selle juures ei näi õige olewat, et walimise õigust tahetakse piirata talundite hektaaride arwuga, kuigi see on lihtne ja odaw. Wäiketalundite seisukord nõuab kõige rohkem tähelepanu. Nende raskused ei ole ajutised, waid orgaanilised. Siin on tarwis teatud abi wäljaspoolt, et neid elujõulisteks arendada, nagu näeme Põhjamaade juures. Perserimaal on wäga palju talundeid, kes selle wallimistwiisi juures, mis eelnõu ette näeb, koja alt wälja jääks. Põllutöökoja seadus peaks asuma seisukohale, et walimisõigus oleks ka neil, kes saatwad põlluharim. kas täielise ülespid. või peamiselt. Ka tulewat koja aluseks wõtta sektsioonid, kus oleks awaldatud wäiketalundite rühm, maatööliste rühm jne. Kui see wastuwõtmatu, siis peaks maksma panema põhimõte, et põllutöökoja organid (juhatus, toimkond jne.) walitaks proportsionaalsel alusel. Samuti tuleks kaaluda, kas põllutöökoja alla ei peaks kuuluma ka metsandus ja kalandus, ja põllutööministeeriumi kuuri õigusi koja suhtes tuleks piirata.

E. Põllumeeste Keskseltsi esindaja

H. Hansson awaldab rõõmu, et põllutöökoja asjaga nii kaugele jõutud. Selle poole on püüdud juba wabariigi algaastatest saadik, kuid pole seni suudetud teostada. Seadus on E. Põllumeeste Keskseltsile täiesti wastuwõetaw. Nad näeks heameelega, et riigikogu selle seaduse juba läemal ajal wastu wõtaks.

Sedasama ütleb lühidalt ka Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi esitaja J. Ploompuu.

Põllumajanduslidu esitaja K. Keskküla: Põllutöölojal on oma head ja halwad küljed. Ei saa öelda, et ta annaks midagi eriliist. On maid, kus põllutööloda puudub, nagu põhjamaadel, aga põllumajandus on seal hästi kaitstud. Ka meil on seni töötatud tagajärjekalt. Wabadel seltsidel ja ühingutel on puudusi, kuid töö kannab wilja.

Kuidas saada üle raskustest?

Põllumajanduslidu poolt on tehtud ettepanek kesseltside koostööks, mis aitaks lahendada palju küsimusi põllumajanduse arendamisel. Põllumeeste kesseltsi wastus oli jaataw, kuid üliikasjalisema kawa kohta pole weel jõutud seisukohta wõtta. Kui aga need kawad wastu wõetakse, siis peaks wõimalik olema midagi ära teha. Põllutöökoja seaduse kohta teeb liidu esitaja mõned märkeb.

Põllumajanduslidu ümber on koondunud üle 20.000 põllupidaja üle 800 organisatsiooniga. Kui suurem osa neist wäikepõllupidajatest koja alla ei kuulu, siis ei oleks see wastuwõetaw. Esitatud kujul ei oleks koda põllumajanduse huwidele wastuwõetaw, sest kuna põllumajandussaaduste wäljaweo kontrollmatsudest saaks koda teatawaid tulusid, siis ei ole koja huwides neid makse kaotada. Lõpuks tähendab, et tuleks weel täiendawalt ära kuulata asutuste arwamine.

Põllutööminister Järman nõttab, et ettetoodud wastuwäited on suurelt osalt ekslikud ja põhjenewad arusaamatustele. Eelnõus ei ole ja koda ei kawatsegi teiste asutuste ülesandeid, nagu põllutöökoolide pidamist, sisekanalisatsiooni jne., waid seaduses öeldakse, et koda arendab oma tegewust maksware seaduste ja määruste piirides. Sellega on ülesloetud ülesanded deklaratiiwset laadi. Mis puutub koja walimisse, siis oleks raske ja keeruline walimisõiguse määrajaks wõtta mõiste — „kes elatawad endid põllumajandusest", sest siis kujuneks igas wallas ise mõõdupuu.

Neid, kes elatawad endid iseseiswalt talundites alla 5 ha, on ainult üksikud. Suuremalt osalt on nad töö- ja ametkohad. Nende pidajad ei ole eestkäit huwitatud põllumajandusest ja põllutöökoja walimisest. Põllutöökoja lisaliikmed ei ole mõeldud selleks, et kellelegi ülewõimu anda kojas, waid kojal tuleb tarwis koondada oma tegewuse ümber ka asjatundjaid ja tegelikkude kogemustega inimesi, keda ei saada igakord wõtta palgalisteks. Põllutööloda sektsioonide alusel ei oleks mitte otstarbekohane, sest ei ole selge kui kaugele sarnane jaotus wõib minna. See oleks kunstlik ja teeb asjata waewa ja tüliid. Mis puutub tulundusse, siis ei lähe ka wäljaweo kontrolli erimaks mitte kõik põllutööloja kätte. Sellest kaetakse kontrolli teostamine ja ülejäägid läheks põllutööloja käsutusse põllumajanduse edendamiseks ja need ülejäägid ei ole kuigi suured.

Loodagu waimline kaitseliit!

Hüwastijätt Soome kirjanikkudega. Meeleolukas bankett „Wanemuises".

On loodud Eesti ja Soome kirjanikkude liit.

Pühajärwelt tagasi jõudes oli kõigile soome külalistele mõnusaks mauspalaks weidi hinge tagasi tõmmata. Matk Otepää järwemaile pakkus silmale küll mõndagi waatamiswäärset, kuid oli ühtlasi natuke wäsitaw. Puhkus oli sellepärast enne õhtuseid ettewõtteid tingimata tarwilik. „Üks wäike hetk enesega üksi olla on hullustl karastaw, ilma et magada pruugiksi," ütles A. Järwentaus ja küllap olid teisedki samal arwamusel. O. Paawolainen oli stiski erand — tema kõndis puhkuse asemel Tartu ilusamaid paiku waatama. Loomulik see temale kui kirjanduslikku noorpõlwe esindajale küll oligi.

Banketil.

Õhtuks kogunetl siis E. Kirjanikkude Liidu kutsel weetma wiimast õhtut Tartus. Peale külaliste oli banketile ülmunud arwurohke jõuk kohapealseid kultuurikandjaid. Olid esitatud kõik alad: ülikool, kirjandus, kunst, ajakirjandus ja muud. Terwitusteseeria awas E. Kirjanikkude Liidu nimel J. Semper, kes tähendas, et too wäide, nagu oleksid kirjanikud ühed wiimased hõimusidemeid sõlmimas, ei pea täiesti paika. Kirjanduslik koostöö ulatub juba hallidesse aegadesse (rahwalauule!) ja käesolewalgi ajal walitseb suur elawus mõlema rahwa kirjanduslikus suhtlemises. Iseiklik kontakt on küll wiimaste aegadeni olnud weidi puudulik, kuid möödunud-aastane eesti kirjameeste külaskäik Soome ja praeguseid pidupuhud on selle puudrse täiesti kõrwaldanud. Wõime olla kindlad, et tegelikult on juba loodud

Soome-Eesti kirjanikkude liit.

Elawad kiiduawaldused näitasid, et wiimase wäitega ollakse täiesti päri. Lopsaka põhjalase huumoriga wastas terwitusele A. Järwentaus, märkides muu hulgas, et Eesti ametiwennad peaksid õieti soomlaste wastu tundma pisukest wimma, kuna kallid külalised kipuwad siin tugewasti wõistlema. Kõneleja ise olewat Tallinnas „saanud lahti" üheft näidendi käsikirjast ja J. Kianto olewat samuti lepingu sõlminud ühe oma reisiraamatu awaldamiseks Eestis. Ometi — eesti kirjanikud tahawad ju ka leida wõimalusi oma tööde trükkimiseks!

Prof. Suits reageeris sellel wäitele sisuka tõsikõnega, nimetades, et A. Järwentausil pole põhjust tunda südametunnistuse piina: nii peabki just olema, et soomlased on siin nagu oma kodumaal kirjanduslikusti mõttes ja samuti eestlased Soomes. Mõlema rahwa kirjanduslikud wäed peawad moodustama ühteküsi nagu mingisuguse

waimlise kaitseliidu,

tiheda ning wõimsa, ühiste kultuursaawutiste kaitseks ja arenduseks.

Soome kirjanduslikku noorpõlwe nimel wõttis sõna O. Paawolaien, märkides neid suuri mõjundeid, mis Eesti uueaegsemal kirjandusel on olnud eriti Soome noorele kirjanduslikule generatsioonile. 7 aastat tagasi on näiteks üks M. Underi luuletis, mille M. Haawio tõlkinud soome keelde, awaldanud päris erakordset mõju — seda on tsiteeritud õõsel ja päeval, kohwikus ja tänawal. Soome kirjameeste noorpõlw on olnud seetõttu kõige tihedamas seoses eesti kirjanduswõgedega ja siin pole „soome sild" enam mingi fraas, waid tõsiasi. „Meil pole enam Soome silda, see on ammugi sissekukkunud!"

Järgnes weelgi terwitusi ja sõnawõtte, kuni pidulauas istumise aeg sai täis ja siirduti kohwilaudade juure. Siin tõusis piduliste meeleolu haripunktini. Tantsu, laulu ja kõnede saatel möödusid tunnid kui minutid. Meelejäätawamaks momendiks oli siinjuures lahtlematuli „Turjalinna mehe" Ilmari Kianto innukas terwituskõne Eesti naistele, millele kiiduawaldused ei tahtnudki lõppeda.

Jaamas.

Nii oligi warsti kätte jõudnud aeg, mil oli tarwis asuda minekule. Ühisel wäel marsiti jaama. Raudtee — meil muidu nii täpne — näis olewat seekord täiemäärselt hõimuasja harrastaja ja jättis Tallinna poole minewa rongi tugewasti hiljaks. Nii saadi weel üks lisamund koos olla ja see tuli asjale kõigiti kasuks.

Lillede, hõisatuste ja nukkersüdamlikkude käewiibete saatel hakkas rong liikuma. Wiis ära külalised, kuid jättis siia nende waimu ja hinge. Need püsiwad siin kustumatult.

Uuesti Tallinnas.

Head mälestused Tartust.

Eile hommikul jõudsid soome kirjanikud Tallinna tagasi. Kui rong peatus jaamas, ilmusid naaberman fulerüütlid wagunist wälja päris wärsketena. Soomlased tähendasid, et öö enne ärasõitu olnud Tartus huwitaw ja igawesti mälestusse jääw. Kui ka wõimus kippunud kallale, aga rongil on külalised täiesti wälja puhanud ja asusid Tallinna waatlemisele. Olawi Paawolainen ütles, et tema on weetnud unustamata silmapilke eesti kirjanduslikku noorsoo keskel ja jätnud Tartu oma südame ja oma hääle. Häid mälestusi Tartust wälsendas esimesel kokkupuutumisel ka Ilmari Kianto.

Kell 12 külastasid soomlased meie ajakirjanikude kodu Kosel, kus neid wõttis wastu Ajakirjanikude Liidu juhatus. Waadeldi kodu ja ilusat parki, mil puhul soomlased tähendasid, et nemad weedaks hea meelega kunagi suwe sarnases ilusas paigas. Klaasi weini juures westeldi tund aega eesti muljetest ja sellest, mida soomlased Eestis wiibimise ajal on näinud. Eriti palju head räägiti Tartu kohta, kus wastuwõtt olnud nii soe, et ei leidwat selle wälsendusels parajaid sõnu.

Kell 12 oli riigikogu esimehe K. Einbundi juures lunch soome külalistele ja kell 5 Tallinna linnapea juures raekojas kella-wiietee. Õhtul kell 8 oli wastuwõtt Soome saadiku juures, kuhu olid palutud ka silmapaistwamad Tallinnas wiibiwad eesti kirjanikud. Täna hommikul kell 8 lahkuwad soomlased Tallinnast.

Tartus, Pühajärwel ja Tammel.

H. Rk.

Nõsaa, wäsinud peawad nad ikkagi olema. Kooswiibimine kirjastajate poolt „Ühisklubis" antud dineel oli kaua kestnud, wastuwõtud Tallinnas oleks ju pidanud mõjuma, kuid kui sõit Raadimõisa muuseumi hakkas aset leidma, siis ei annud end üksi külalisest ära ning heatujuliselt sõideti ka sinna. Muidugi oli autobus, milles meie eskosteerime oma külalisi, hiljaks jäänud tawalise kodumaise punktipealsusega, seda rohkem üllatas, et ta tagasi jõudis ainult üsna wäikse hilinemisega linnapea poolt „Wanemuises" kella kaheteistkümneks korraldatud einele à la fourchette.

Mõnus aji, niisugune kahwlieine, kus igaüks wõtab, mida ta tahab, kui inimesed grupeerumad wäikeste laudade ümber oma maitse, silmapilkse wajaduse ning huwi järele, kus ei ole sunduslikku pikka istumist, waid alaline liikumiswabadus ja ükteisega westlejate waheldumine. Linnapea hra Luik ütles eine lõppemisel mõned südamlikud sõnad, milledele wastas hra Järwiluoma niisuguses soomekeelses kõnes, mis on eestlasele arusaadaw. Seda saab nimelt teha, kui waliikse neid sõnu, mis on mõlemil rahwal enam-wähem omased. Ning äratas ka kõhe wäga rõõmsat tuju hra Järwiluoma tähelepanu, kuidas meie siin ikkagi rohkem lõunapool oleme. Tallinnas juba loodus palju lopsakam kui Soomes: preilid õitsewad, soojust ja linnulaulu, Kianto armastab — ühe sõnaga kõwa kewad. Aga Tartu on weelgi lõunapoolsem, kusjuures temal weel hoopis eriline ilme on oma waikusega ning nagu teadusega läbiimbunud miljööga. Ning hra Järwiluoma, mana Heidelbergi üliõpilane, tõi wördlusi selle ülikoolilinnaga ning wõis neid Tartu iseäraldusi peenelt eile tõsta, mis meile kui harjunuile wajt enam silma ega tundesse ei puutugi.

Arasõit Pühajärwele oli määratud kella üheks, kuid sõideti muidugi hiljem. Ikka sessamas omnibuses.

Tartust kuni Pühajärweni oli kogu teg lauldud, kusjuures eriliselt tooniandwad olid Kianto, Wisnapuu ja Schütz. Daamid magasid wahetewahel, kilomeetrit 6 enne Otepääd tuli aga järsku peatuda ja neid natuke murule pikutama lasta, sest palawus wõttis südamed halwaks.

Pühajärwes oli peatuseks määratud üks tund. Wist wenis ka siin pikemale, olgugi et Pühajärwest nähti ainult Sõjarsaarteni wiiwat osa parki. Tunniga ei saagi rohkem näha. Kodumaalase tähelepanu äratas, et turistide kodu wast hakkab oma senistest katsete tühjuseajajärkudest üle saama — letil oli ikkagi üsna paljugi kõiksugu wajalist kaupa, teeniti lahkelt, rõõmsalt ja kõõgis walitses tegewus õige mitme talitawa ja sümpaatliku isiku näol. Kuid üle kohwi — limonadi ja niisugust asja oli ju küll — ei ulatunud jõud jookide suhtes. Huwitaw oli tähele panna külaliste huwi selle kosutawa joogi järele. Üks eraettewõte oli end nimelt kohwilauaks etableerinud ja juba tuligi eemalt-kaugelt Kianto ning istus lauda. Aga ei olnud koort ja ei olnud õieti ju ka kohwi. Meil on kohwikute kultuurist kõneldud, kohwikultuur ise aga on wäga madalal astmel. Kui Kianto oli natuke rüübanud, unustas ta edasise joomise nagu ära, nii nagu kogemata ja westlusest haaratuna ununes klaas. Ja, soomlased joowad heameelega kohwi, head kohwi. Ning seda saame meie oma paremateski restoranides alles üsna tugewa pealekäimise ja mitmekordse kinnituse järele, et olgu ekstrakohw. Ja ta on siis selle eest ka kallim.

Grammofonimuusikal tantsiti natuke, pargis jalutati natuke, päewapildistati paar kena Tallinna keskkooli naislõpetajat Wisnapuuga koos ja siis sõideti jälle wälja, ära sellest sooja tuule käes lainetawalt ja päikselaikude läikiwalt Pühajärwelt, et jõuda Tamme Grünfeldti juurde, jällegi weidi wiltu teed mööda.

Kuid seal oli hea olla, seal oli wäga hea olla. Seal oli kena, külalislahke rahwas, seal oli aias hea ja toas hea. Toas anti niijugust sinki, mis suus sulas. See ei olnud mitte peekonisink, waid wana traditsionaalne eesti seasink. Joogiks wõidi walida piima wõi weini. Ja waliti pea erandita weini, sest iseäranis mustasõstra wein oli nii würstline ja mahlakas, et nende ridade kirjutaja kinsatusele kuidagi wiisi wastu ei saanud panna, waid enesele ühe pudeli kaasa palus. Tahan ta oma sünnipäewal tühjaks juua, tilgakaupa, üsna tilgakaupa.

*

Ei olnud ju aega olla, ikka jälle edasi, sest õhtul pidi ju „Wanemuises" olema Kirjanikkude Liidu poolt antaw bankett. Ja kui linna jõuti, siis ei olnud tundigi aega enam, et ümberriietuda ja siis „Wanemuisesse" jõuda nüüd juba õige suureks koguks läinud külaliste keskele.

Aga nüüd oli juba wäsimus ilmne. Meie banketid oma tawalises schabloonis toowad wäsimust weel juurde. Alguses suupisted — kell 12 oldi alles puljonist üle kala juures. Hakati serweerima wäikseid klaase, mis olid nagu napsiklaasid ja mille otstarwe mulle selgusetu oli küsimiseni. Walge wein oli kala juures juba olnud, öeldi, et nüüd tuleb punane wein liha juure. Elina Waara hoidis kramplikult silmi lahti — nad on wäga wahwad ja kannatlikud, hästi kaswatatud, need soome kirjanikud. Palaw oli, palaw, wäga palaw. Luts ähwardab kõnet pidada. Olen wastu. Aga ta wist kõneleb siiski. Ma lahkun parem. Ma lahkun inglise noodi kuuma öö sisse, mis natuke on niisutanud uulitsakiwe.

Luts on siiski kõnelenud. Saksa keeles. Keel on hea olnud, sisu on puudunud. Nii öeldi mulle. Hra Semper on kõnelenud. Hra Järwentaus on kõnelenud, muidugi hästi, nii nagu ta kõneles Tammel eeskujulikust Eesti seakintsust ja eeskujulikust Eesti maamehe lahkusest.

Nad on weel üsna rõõmsaks läinud lõpuks. Tahan loota, et pr. Kersti Bergroth sõpruks ikkagi Eesti kirjanduse hinge ja tema läbilõike kätte sai, mida ta wäsimusele waatamata kangekaelselt ja huwiküllaselt püüdis kogu aeg kätte saada. Kui kohwi tuli, siis wist läks see kõik korda. See elustaw jook tuli ainult minu jaoks liiga hilja, kuigi „Wanemuise" ökonoom lubas eeskujulikku kohwi anda. Mina kõndisin koju ja olesin siiski nii hea meelega üksikult jumalaga jätnud waimuinimestega Soomest, kellega nii wähe sai juttu ajada, kuid kus see wähenegi jutt lõi atmosfääri, milles kord jälle nagu kodune oli hingata.

Jaan Ratnik 50-aastane.

Jaan Ratnik, silmapaistwam Tartu töösturr, saab täna, 3. juunil, 50 aastat wanaks. Kiirelt on kadunud temagi aastad ja waewalt wõidaks seda wanadust wälja lugeda tema wälimusest. Ikka noor ja tegutsemishimuline, eluröõmus ning liikuw — niisugusena tunnewad teda kõik, kellel temaga olnud kokkupuutumist.

J. Ratniku elulugu on lühike ja lihtne, seda täidab warajasest nooruseft saadik ainult üks ja selle nimi on t ö ö. Sündinud Ulila wallas Eeriku taluomaniku pojana, astus noor Ratnik juba 15 aastaselt Tartus omal ajal tuntud ja lugupeetud lukusepameistri Mihkel Koit'i juure ametit õppima. Nõnda wõib J. Ratnik käesolewal aastal pühitseda ka oma 35 a. ametijubelit.

Tartust kiirdus edajipüüdja noormees juba oma meistri wäimehena Peterburi, asudes Putilowi wabriku tööle. Sinna jäi ta kuni 1908. a., siis awas Tartus oma töötoa Riia tän. 38. Putilowi juures oli ta wõinud natuke raha tagawaraks koguda. Kuid ilmasõja päewil rekwireeriti masinad ja mehel tuli uuesti minna wõõrasse wabriku — Seekord Peterburis asuwasse Liteijnshiku wabriku, kus walmistati sõjatarbeid. Sõja lõppedes asus J. Ratnik jälle Tartu, ostis Peterburis hoolsalt kogutud rahaga Wõru tänawale maatüki ja maja ning ajutas oma praeguse masinawabriku. Alul oli see wäike ja kitsas, kuid aegajalt laiendades ja täiendades on sellest kujunenud moodne wabrik täieliku sisseseadega. Huwitawal kombel ei ole omanik selle juures kasutanud mingisugust wõõrast abi ega teinud laene, waid kõik, mis tal olemas, on kogutud o m a l j õ u l j a o m a tööga. Selle asjaolu tõttu on ta ka edukalt suutnud wastu panna majanduslistele raskustele, mis mitmelegi teisele tööstusettewõttele on kujunenud saatuslikuks.

J. Ratniku masinawabrikus tehakse igasugiseid töid. Eriti on seal ümberehitatud wectawaid wiisjapeksumasinaid ja katlaid isesõitjateks. Samuti on J. Ratniku wabrikus walmistatud mitmed tuletõrje pritsautod,

Ulila turbaraba juureweo wedur ühes wagunitega, teerull Tartu linnale jne.

J. Ratnik on kauemat aega tegutsenud ka Tartu linnawolinikuna rahwaeralonna rühmas olles tarwilik jõud paljudes tehnilistes komisjonides. Weel kuulub ta Kauba Panga nõukokku, Pauluse koguduse juhatusse, Ühisklubi juhatusse jne. On teedeministeeriumi esindaja autode alal ja tema isiklik auto kasutab kontrollauto õigusi.

Inimesena tagasihoidlik ja sõbralik, töömehena wisa ning wäsimatu, õiglane ning otsekohene, igas sõnas ning sammus — nõnda on J. Ratnik läbirühkinud oma sajandi esimese poole. Palju õnne ning püsiwust teise poole jaoks!

Suur wihm sünnitas palju kahju.

Rahe ja äike möllasid Pärnumaal.

Esmaspäeval, 1. ktp. lõunapaiku kerkisid Pärnumaa kohal üles rasked äikesepilwed. Peale lõunat, umbes kella ½6 paiku hakkas kange äikese all wihma nagu oawarrest sadama. Mõnel pool seltsis wihmale ka rahe. Nii purustasid raheterad Taali ja Tõstamaa ümbruses hulk wilja-oraseid. Wihmast tekkinud suurwesi uputas suurwee alt wabanenud põllud jälle wäliweega üle, katkestades sellega hilinenud külwitöö jatkamist. Woltweti ja Karksi ümbruses uhtis suur wihmast tekkinud wesi mitmel pool alles külwatud wilja põldudelt alla orgudesse. Rukkiorased oleks rahe all weel rohkem kannatanud, kui wiimased poleks suurwee järeldusel kehwad olnud.

Wali äikseterm Riia rannal.

Riiast, 2. juunil. Riia rannas möllas esmaspäewa õhtul haruldaselt kange äikesetorm, mis kestis 3 tundi. Wihmawaling täitis tänawad. Wälk löi transformaatorihoone põlema. Selle tagajärjel oli rand kaks tundi walguseta. Aedades ja metsas düünidel on torm suurt häwitust sünnitanud.

Ka Leedus.

Kaunasest, 2. juunil. Jurbaika alewist läis üle kohutaw äikesetorm, mis kestis neli tundi. Torm on majadel katuseid lõhkunud ja puid kõige juurtega maast üles murdnud. Wihmawaling ujutas tänawad. Liikumine jäi seisma.

Peseta langeb.

Ärew päew Pariisi börsil.

Pariisist, 2. juunil. (Trj.) Hispaania peseta kurss hakkas esmaspäeval Pariisi börsil katastroofiliselt langema. 266 frangilt langes peseta kurss mõne tunniga 203 frangile. Wiimasel minutil astusid börsimaaklerid wahele, nähtawasti Hispaania riigipanga korraldusel ja ülesandel. Selle läbi läks korda kurssi parandada lõpuks 217 peale.

Hispaania walitsus awaldas küll pika dekreedi, millega terawate abinõudega katsutakse ära hoida kapitali wäljawalgumist üle piiri. Siiski näib see wähe aitawat. Isegi rahwuswaheliste wäärtkirjade saatmine on nüüd katkestatud. Wälismaale on wõimalik saata wäärtsaadetisi 1000-pesetalise ülemmääraga.

Peseta kursi katastroofiline langusega ühenduses andis rahaminister sisse oma lahkumispalwe. Peaminister lükkas aga palwe tagasi. Ta palus rahaministrit edasi oma kohale jääda.

Maawärisemine Persias.

Äikese häwitustöö.

Teheranist, 2. juunil. Damawandis ja Shahburis tunti tugewaid maa-aluseid tõukeid. Kahjudest senini teateid ei ole.

Mujal Persias möllasid kanged äikesetormid, eriti Tabrizis ja Hamadanis. Wälk surmas 7 inimest, nende hulgas ühe naise ja lapse.

Briand lahkub siiski?

Pariisist, 2. juunil. Nagu mõned Prantsuse lehed teawad seletada, olewat wälisminister Briand uuesti lahkumisel. Peale 13. juunit, kui praegune Laval walitsus esitab lahkumisteadaande, lahkuwat Briand wälisministri kohalt lõplikult. Laval jääwat aga peaministri kohale edasi. Ta kujundawat walitsuse peajoontes senises koosseisus. Kes saab Briandi järeltulijaks, ei olewat weel kindel. Praegune põllutööminister Tardieu ei saawat igatahes mitte wälisministruks.

Soome wastus Moskwale.

Helsingist, 2. juunil. „Helsingin Sanomati" kuulmist mööda on Soome walitsuse wastus Nõukogude Wene märgukirja peale walmis ja saadetakse weel teisipäeval kullerpostiga Moskwa. Wastuse sisu tehtawat teatawaks alles siis, kui wastus on Moskwas edasi antud.

Tariifi lepingu allakirjutamisel.

Riiast, 2. juunil. Wälisminister wolitas Läti saadik Sarinschi Tallinnas Eesti-Läti uuele tariifilepingule alla kirjutama. Lepingule allakirjutamine sünnib neil päewil.

Bata jalanõud wälja praagitud.

Riiast, 2. juunil. Eriteadlaste komisjon jatkab wälismaa jalanõude kontrolli ja järelewaatamist Riia tollis. Tscheho-Slowakiast saadetud Bata saapaid (300 kasti) otsustati Läti turule mitte lasta. Bata jalanõud otsustati tagasi saata.

Õhukuningad astuwad publiku ette.

Ettewalmistused lennupäewaks kibedasti käimas. — Paar pilku lennuwäe ellu.

Õhukaitse ja lennuwäe diwisjoni staabid on kibedasti ametis ettewalmistustega publiku ees esinemiseks. Tartus on see külaskäik uudiseks, tallinlased said 1926. a. lennupäewadel üht-teist kunsttükki juba näha. Ja peale ratsarügemendi traditsioonilise „Derby“ tahatwad lenduurid neile mõne silma ette anda, eestkätt kawa uudsusega.

*

Kõik kordub. Ons weel midagi uut päikese all? Loow waim ei ole weel wiimast sõna öelnud, üllatab üha edasi. Romantiline, seiklejate ja suurwaimude sajand on aset andnud märksa prosaalisemale, tehnika sajandile. Ja tehnika ründab, wõidutseb, wõidab. Eilne uljas sõiduhobu on weel abiwaimuks jõumasina kõrwal maismaal. Räägimata auwäärt roobasmasinast ja raudteest. Wäledad, paenduwad, punased maanteemasinad teewad ikka rohkem peawalu. Uues ilmas on raudtee mõest ära, waatamata wõrdlemisi lühikesele eole. Ja meie raudteemehed on ettenägelikud, kui nad „mugawuste“ eest hoolitsema hakkawad. On ka wiimane aeg.

*

Kas wõis legendaarne Elias piibliilugudest aimata, et ta pole wiimane „taewa lendaja“. Esimene au on jäänud talle, kõikide õhusõitjate lugupeetud patronile. Aga kas tema „tuline wanker“ polnudki mehaaniline lennuwahend? Sellest ajalugu ei pajata. Ühed hirmunud hobused, mida kunstnik pildil selle wankri ette rakendanud, on wist küll fantaasia wili. Kabjakandjad pole kunagi „concours hippique“ takistustest kõrgemale tõusnud.

Kuigi wahemaa Eliase ja kaasaja wahel kestnud aasta-tuhandeid, areneb nüüdne „tuline wanker“ peadpööritawalt. Dimensioonidel pole weel piire, rekordid on päewade püsiwusega. Kiirus, kõrgus, kaugus, kandejõud on ikka edasi huwide tulipunktiks, iga maa püüab teist üle trumbata.

Ja kui tulewal sajandil jäätwad muuseumi raudtee ähkiwa weduriga, logisew „buss“ ja uhke tõldauto (woorimees troskaga endastmõistetawalt), ookeaniaurikud; ja kui kogu liikumine siirdub awarasse laotusse, siis polegi see enam ime. Seal ei ole klassiteid, tänawa ja teetegemise naturaalkohustusi, tolmu ja warjewaid sildu; seal on mugawam ja kiirem ning see määrab suuna ja tiiwustab.

*

Wanarahwas mäletab wanu häid aegu. 50 a. tagasi oli raudtee ilmaimeks, 30 a. tagasi — auto. Tahaks uskuda, et pole enam kultuurist rikkumata kolkaid, süütuid taatieite, kes poleks sõitnud autol ehk raudteel. Küll on aga weel suuri hulki, kes pole näinud oma silmaga taewaall mürawaid teraslinde, seda lähema minewiku „nõiakunsti“. Räägimata wähestest, kes ise on „õhku“ alla saanud.

*

Ime ta ju on: 500 hobust ja 2 inimest tõusewad wõimsa, kärwulukustawa mürinaga õhku, neelates kaugusi 200—300 km tunnis. Kes tunneks metsi, maapeal sibliwaist, seewõrra ulatuste suurust rinnul, lõpmatust, sinitaewa mõõtmatust, kõike, kõike suures mõõdus.

Kaks kiwistunud rahulikku kogu sulawad terwikuks, nagu 500 hobust on koondatud wäikesse terase kogusse. Külm, elutu teras ja elaw organism on seotud tuhande nägematu sidemega, ergutawa olgab mootori juhestikuga, minnes tõõride ja juhtse kaudu üle inimesesse. Terane kõrw kuulab rütmilist müra, nagu oma südame tukset, wallosad silmad heidatwad hoolitsetwaid pilke näiteabinõudele, mis barometerist wäljendatwad terase „terwislist seisukorda“, tihti kannatlikku ja tujukat. Ühe tuju on waljult sõltuw teisest. Juhi käed-jalad liigutawad kergelt aga kindlalt tüüre, teraslind reageerib silmapilkselt.

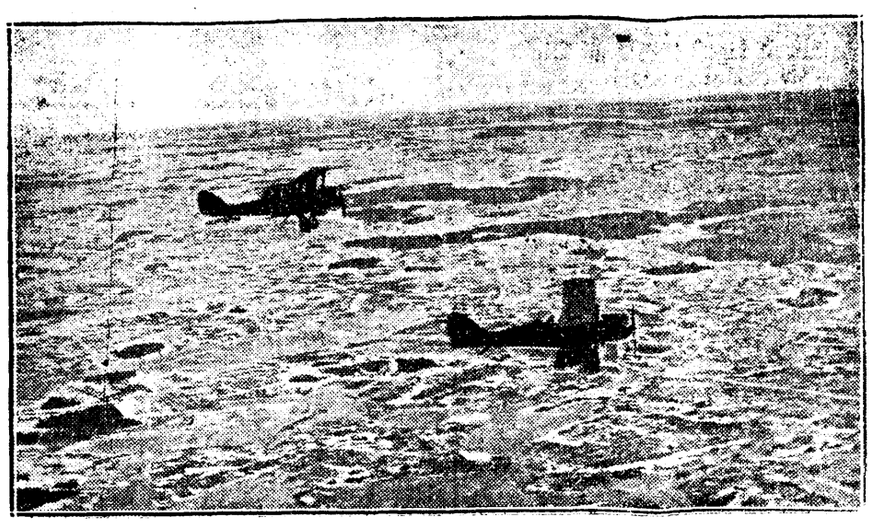

Ülle warakewadise, lumega kaetud künnlise Otepää maastiku.

Kõrgemalel Karge eeter paitab, kutsub meelitab. Propeller-wint pöörleb maru-kiirusega, ta polegi enam tükk siledat puud ehk metalli, waid säraw sillerdaw ring. Nagu tuliratas, mis peletab eemale õhuwaime.

Kõrgemale! Pealpool neid kohmakaid, mügerikke, walgeid ja hallikaid rünkpilwi on paradiis omaette, mida saab tunda, kuid puudulikult edasi anda. „Pilmes“ ilma seal ei ole, päike sätendab erilises walguses, all lamatwad kuhjade, mägede, hõrjade ja orgudena pilwemassid, puhtad, süütud, piimwalged. Üle kõige kumerdub sini-sinine taewakaos. Kas wõiks tehnika kunagi jõuda selleni, et sinna saaks ehitada „oma maja“, istuda pilwe serwale, Wanemuise kõrwale, kuulata tema kannelt ja inglilaulu? . . . Aga on seal siis enam puhtust, süütust ja õrna ilu, kui tuleb inimene-mustlane oma maisustega. Ära rikub loodust neitsilikkuse, kuhu iganes käe külge paneb.

Gaas maha. . . Teras ohkab pisut, podiseb tasemalt, köhib, aewastab ja nõretab kastepiiskadest, kui läbistame pilwekihte ja otsime „auke“, kust saaks „maad“ näha. Seda wõõdilist, laigulist, siirupwiirulist lõuendit kusagil all, külitud tikukarpidega, aga siiski „kindlat maad“. Ja siis tulewad üha lähemale need tuttawad kontuurid: seal Peipsi, taamal meri, keskel tilluke loigukе — Wõrtsjärw. Seal on tükike sirget joont harudega — raudtee, seal kergelt udusse uppuw wärwiliste karbikeste kogumik — linn. Nagu peo peal. Kui hirmus armetu on see kõik. Tahes tahtmata mõtled, et oled despoot, kel tarwitseb ainult pisut sõlitada tuld ja segipaisata kõik askeldused räuskawal maakamaral. Ja armud taas ikka rohkem masinasse — hiiglajõusse, mis annab sulle meelewalla „taewa ja maa“ üle. Ning hindad koguni seal allolles kõike „oma“ pilguga, lenduri pilguga: elunähteid ja sündmuki hindad külmalt, pealiskaudselt ja suures kaustas, nägemata tühiseid pisiasju ja wahelülisid. Harjumuse wili.

Lend on luule omaette. Jõulise dünaamika, wõimsa rütmi, entusiasmi ja julmuse, põletwate gaaside spetsiifilise lõhna ning kahe inimese + terase sõnatu, tiheda sõpruse ja loostöö wõrdlematu lunle.

Vivat Elias, teenäitaja.

*

Sõjamehed on maiad. Waewalt suudab lekdus küpseda teadlase laboratooriumis ja juba on nemad asjamehed man.

Ja wõtawad üle poolwalmi uudsuse, wiimistlewad, teritawad, pistawad wellwad peale — hoia alt. Lennuk ja selle tehnika oleks ehk lapsekingis, kui ilmasõja kestel sõdiwad riigid poleks ehitanud ligi 200.000 lennukit ja mootorit. Ja palju on ehitatud peale sõda, seda ei tea keegi. Arwud on hämmastawad, sest ehitus jatkub kõikjal weelgi hiilgawa hooga. „Si vis pacem. . .“ Enne kõike siirdub wist küll sõda õhku, annab arengule uue hiigla-tõuke ja rahuaeg lõikab hiljem loorbereid. Kes seda ei usu — jääb alla.

Käsikäes mehaanikaga sammub inimene-juht. Maapeal nii paendumatu ja habras lennuk on õhus wäledam igast linnust, inimese kätes.

*

Kuskil seal wäljas, Raadi kandis käib iga päew intensiiwne töö ja tegewus sellel alal, nägemata ja hulkadele tähelepanemata. See nagu ei sobiks hästi waikse ülikoolilinna, teadusest ja kohwist õhkuwasse miljöösse.

Ja ometi on selle töö kaugemaks tagamõtteks ilusa kodulinna ja rahwa kaitse, kui ulakas waenlane tuleks segama linnarahwa kohwitundi ja maarahwa põllutööd. „Ta tuleb nagu waras öösel“, salaja, pilwesagara tagant, paetaks pommikese söögilauale ehk otse magamistuppa ja teeks muudki häbemata pahandust. Küllap walwas politsei teeks protokolli, kui kätte saaks. Kuid kätte saawad ainult need lennuwälja mehed.

Mida nad kõik seal õpiwad ja kuidas neid kaelamurdwaid tükke teewad, seda saawad tartlased ja lõunaeestlased oma silmaga näha laupäewal, 6. sõp. Tartu lennuwäljal.

K.

Niisugune on lenduri waatepilt, kui ta sõidab üle kodumaa järwede ja metsade, üle põldude ja niitude, üle soode ja rabade. See pilt siin kujutab Wõrumaad, wõib-olla, et osalt ka Setumaad.

„Pjatiletka“ äpardub.

Kui mitte tehniliselt, siis rahwamajanduslikult kindlasti, ütleb õpetlane.

Kas Nõuk. Wenemaa wiie-aasta majanduskawa teostamine õnnestub wõi äpardub, on kaasaja põnewamaid küsimusi. Huwitaw on ennustus, mille annab „Voss. Zeitungis“ majandusteadlane prof. Oppenheimer.

See tunnustatud õpetlane on nõus uskuma, et kõik on tõsi, mida jutustatakse „pjatiletka“ tehnilise läbiwiimise kordamineku st. Isegi, et ta teostatakse nelja aastaga. Et kõik, mida wastupidise tõenduseks ette tuuakse isegi wenesõbralikult poolt, on sihilik laim. Siiski oleks seega wiie-aasta kawa õnnestunud ainult tehniliselt, mitte aga majanduslikult.

Tehnikat, isegi täuslikku, wõib enesele lubada iga eraisik ja iga riik, kui tal on selleks raha. Keegi kapitalist lasi ehitada kirbupulbri wabriku, et rahuldada oma armukese tujusid. Waaraod ehitasid püramiide, täuslikuma tehnika saawutisi. Sel polnud aga midagi ühist majandusega. Miks ei peaks Nõukogud, kes 160-miljoniliist rahwast walitsewad wast suurema wõimukülluse ja kindlasti weel wähema südametunnistuse piinaga kui waaraod oma täitsa orjastatud alamaid, ka omaltpoolt looma tehnika meisterteoseid?! Ka Aschanti kuningas wõib oma palmimetsas töötama panna ülimoodsa wabriku, kui tal on raha, et Euroopast tuua ehitusmeistreid, insenere, tööjuhte, eestöötajaid, tooresaineid ja abiaineid. See kõik ei ole aga weel majandus ja kindlasti mitte rahwamajandus. Kui saadused on kallimad ja halwemad kui seni sissewee tud wõi ka wastasel korral siiski wabrikusse mahutatud kapital wähem kasu toob kui teisale paigutamise korral, siis on ettewõte majanduslikult wale. Isegi siis, kui wälismaa saaduste sissewedu ära keelata. Kulud jäätwad alamate kanda!

Et anda otsust, wajab majandusteadlane ainult ausaid arwustikke: elanikkude terwise, surewuse, korteritingimuste, töölisperekonna eelarwe kohta jne. Kuipalju tööpalgast kulub toidule, korterile, riietusele, haridusele ja lõbustustele. Edasi wälismaa kaupade sissewee kohta, rahwaharidusе kohta jne. On üldtunnustatud, et need arwustikud annawad Wenemaast kurwa pildi. Rahwa warustamine toiduga on hulgalt puudulik, weel enam kwaliteedilt. Korteritingimused on wäga rasked ja parem ei ole lugu ka riietusega ega jalanõudega. Riik paneb rahwale peale suurejooneliste mõõtudega sunduslik u kokkuhoiu, et saada abinõusid mahajäänud maa tehniseerimiseks. Ta läheb selles kuni wäljakannatatawa piirini, wast isegi üle selle piiri — lootuses, et see hädaaeg peatselt lõpeb. Lootuses, et pärast praegust kannatuste puhastustuld jõutakse jõukuse paradiisi, mil praegu ülitehnilisteesse ettewõtetesse paigutataw kapital annab tulu, mis enneaimamata hulgal ja headuses jagatakse õnnelikkudele hulkadele.

Kas see lootus täitub? Prof. Oppenheimer ütleb, ta julgewat juba praegu öelda: see lootus ei lähe täide. Wiie-aasta kawa läheb nurja. Kui wast mitte tehniliselt, siis siiski rahwamajanduslikult. Isegi kui sajaprotsendiliselt õnnestub, mida Moskwa on ette kirjutanud, ei wõi tulla seda, mis on eduka rahwamajanduse märgiks: proportsionaalsus kulutuse ja tulemuste, wajaduste ja rahulduse wahel. Seda julgeb öelda majandusteadlane, kes on mõistnud rahwamajanduse seadusi.

Igat kõrgema-astmelist rahwamajandust on seni reguleerinud lugematute iseseiswate jõudude koostöö, nõudmise ja pakkumise tasakaal. Majanduse iseseiswate liikumapanijate lugematut arwu tahab Nõukogude süsteem asetada ettekirjutisega ülemalt poolt. Oppenheimer ütleb:

„Pean wõimatuks, et seda süsteemi saab kunagi wälja arendada täuslikkuseni, mis suudaks ületada olgugi ebatäuslikku wõistluse süsteemi. (Mida ekslikult on nimetatud „waba“ wõistluse süsteemiks). Toome ühe, mis kõik mõistetawa süsteemi pooldajatele midagi ei tõestada: rahwamajandus, nagu seda seni tundsime, on hiiglamõõduline kollektiiworganism, kelle kõik „rakud“ elawad rakud iseseiswat, kuid teistega kooskõlastatud elu ja oma koostöö-jõududega reguleeritwad terwikut. Neid autonoomseid jõude kõrwale heita ja nende asemele panna ainsat keskset jõudu näib mulle sama wõimatu, nagu taha[illegible] arst seisma panna haige sõdant ja were ringwoolu luua masina abil. . .“

Oppenheimer kirjeldab, et Fordi tehastes kõige suurem raskus ei seisa tehnilistes, waid majanduslikkudes küsimustes: kalkulatsioonide täpsuses. Ka Fordi hiiglasuur kalkulatsioonibüroo ei saa neist raskustest täuslikult jagu. Seal on aga tegemist ainsa wabrikuga, kes pealegi wõib kõrwalt osta selle, millest tal ootamatult puudus tuli. Kui Ford peaks kõiki toores- ja abiaineid ise tootma, pealegi kõigi oma tööliste kõiki wajadusi ise rahuldama, ei suudaks üksi kalkulatsiooni-büroo maailmas selle ülesandega hakkama saada. Isegi kui kõrwale jätta konjunktuuri kõikumised, mis seotud kapitalismiga, kõikumisi, mis ikka jälle ümber paiskawad kõik kalkulatsioonid.

Mõistetagu nüüd, kui hullulge on katse hiiglasuurt, 160 miljoni hingega rahwamajandust mitme miljoni ettewõttega mitte ainult tasakaalus hoida, waid senikuulmatu tempoga arendada! „Seni on ikka öeldud, inimesed peaks muutuma ingliteks, et elada sotsialismis; igatahes peaks Moskwa majanduskeskkoha kaastöölised kõik muutuma wähemalt pooljumalateks, et luua ja alal hoida toodangu proportsionaalsust eneses ja tarwitusega.“

Seni ollakse sest eesmärgist weel kurwas kauguses. Wabrik wõib jääda seisma, kui puudub üksainus tarwilik kruwi wõi muu masinaosake. Näib, et seesugused asjad on Wenemaal sagedad. On igatahes tõsiasi, et üks Wenemaa suuremaid õpetlasi palus tungiwalt kedagi sakslast, saatku talle kaks keemikaaliat, mis Saksamaal maksid ainult 13 marka. Nende puudumise tõttu oli wene õpetlase töö seisnud terwelt neli kuud. Oppenheimer ütleb:

„Need on põhimõttelised kaalutlused, millest jõuame ennustuseni, et wiie-aasta kawa äpardub. Mis wõib sündida ja wast ka sünnib, on üleproduktsioon tooresainete alal, nagu puu, metallide, petrooleumi ja tehniliselt kõrgeastmelist töölist mittewajawate poolwalmissaaduste alal, nagu teraskangid, wast raopad, bensiin jne. Seesuguseid toores- ja poolwalmisaineid hulgaliselt wälja wedades wõiwad Nõukogud, kes ju wõiwad wõistlejast alla pakkuda, kuna neil puudutwad tootmiskulud rahas, mõnd kapitalistliku turgu rängalt wapustada: mõjuw politiline relw wõitluses läänepoolse imperialismi ja tema tugewama kantsi, suurtööstuse wastu. Pean aga täitsa wõimatuks, et see süsteem kunagi suudab hädawajaduse, heaolu ja kultuuri wäärtustega kestmist wenelast paremini rahuldada kui kapitalism keskmist põhja-ameeriklast wõi isegi sakslast. See käib üle jõu.“

Oppenheimer ütleb, ta ei pidawat kapitalismi kaugeltki wiimaseks sõnaks rahwamajanduse arenguks. Nähtawasti aga weel wähem Nõukogude süsteemi. On huwitaw, et see hinnang tuleb wenesõbralikkude sakslaste õpetlaselt.

Kui Piccard oli hukkumas.

Õhupall ähwardas stratosfääris lõhkeda.

Berliinist, 2. juunil. „Acht Uhr Abendblatt“ awaldab seletusi asjatundjate suleest pärast nende tutwunemist prof. Piccardi märkusteraamatuga, mille ta täitis ülestähendustega oma lennul stratosfääri. Asjatundjad ütlewad, et neist on selgunud, kui wõrd hädaohtlik oli professor Piccardi lend. Märkused näitawad, et kui wäljaspool õhupalli oli õhurõhk langenud 550 peale, oleks jatkunud sellest, kui wahe oleks kaswanud weel $^1/_{10}$ wõrra, et õhupall paratamatult oleks hukkunud, kui mitte ei oleks maandumiswentiil tegewusse astunud. Honumikul kl. 8,30 leidsid aga õhupallisolijad, et kõnesolew wentiil üldse ei wõinud töötada, kuna ta rikkes oli. Nähtawasti oli aga õhupall öösel temperatuuri languse tõttu tagasi pöördunud hädaohtlikust piirkonnast. Eksperdid märgiwad ära ka huwitawa asjaolu, et sel ajal, kui seespool õhupalli gondlit oli palawus nii suur, et palja käega ei wõinud puutuda alumiiniumist seinu, liikus pall läbi pilwedest, mis sisaldasid terawaid jäänõelu. Jää oleks wõinud kergesti purustada õhupalli katte.

Piccard Augsburgis.

Augsburgist, 2. juulil. Professor Piccard ühes oma saatja dr. Kipferiga saabus Tirooolist Augsburgi tagasi, kus ta algas oma ajaloolise „taewalennu“. Teadlased wõeti rahwahulkade poolt pidulikult wastu. Mõlemad pidid endid mitu korda wõõrastemaja rõdult rahwale näitama. Rahwas oli mitu tundi wõõrastemaja ees, kus teadlased peatusid.

Läti wabastajad nõuawad lubaduste täitmist.

Riiast, 2. juunil. Siin lõppes Läti demobiliseeritud sõjawäelaste kongress, millest osa wõttis 318 delegaati, kes esitasid 32.000 organiseeritud end. sõjawäelast.

Läti wabastajad nõudsid nende lubaduste täitmist, mis sõjapäewil antud. Seni on weel maata 15.000 sõjawäelast. Riik peab selle eest hoolitsema, et nad maad saaks. Rahalise aitasu asjus peab saeima weel käesolewal istangjärgul wastawa seaduse wastu wõtma. Seni kui wabadussõjawäelased ei ole aitasu saanud, tulewad lõpetada riigi poolt korraldatawad raudid ja esituse wäljaminekud.

Läti lenduri lühike ringlend.

Nina katki ja lennuk põõsastes.

Riiast, 1. juunil. Läti spordilendur Pulinsch algas laupäewal ringlendu üle Kuramaa. Tukkumi linnast üle lennanud ei nähtud teda enam. Pühapäewal sai aga Kuldigas teatawaks, et lendur oli Skrunda jaama lähedal hädamaandumise sunnitud olnud ette wõtma. Maandumisel sattus lennuk põõsastesse ja läks kukerpalli. Lendur sai ninast wigastada, kuid lennuk jäi täiesti terweks.

Lennupäew.

Riias peeti pühapäewal traditsioonilist lennupäewa. Lennuwäljale oli kogunenud pealtwaatajaid üle 7000 mimese. Lendurite paraadi wõttis wastu sõjaminister. Paraadile järgnesid lennukorpuse ettekanded. Erilist tähelepanu äratasid migurlennud. Ka demonstreeriti öölende ilutulestikuga.

Sõjasaladuste wargus Washingtonis.

Washingtonist, 2. juunil. Automaatpüsside tehase seifist warastati uut tüüpi kuulipildujate salaplaanid ära. Need kuulipildujad olid määratud Ameerika Ühisriikide sõjawäe jaoks. Politsei arwates on wargus toime pandud seifi awajate „eriteadlaste“ poolt, sest isegi sõrmejäljed on kapilt kõrwaldatud. On wõetud tarwitusele kõik abinõud, et warastatud plaane maalt wäljawiia ei saaks.

Trustilt saabus wastus.

Peale Standard Industrial Trusti esitaja Vasiadese Eestist lahkumist saatis majandusministeerium trustile Londoni kirja, milles paluti wastust, kuidas trust suhtub peale tema esitaja siinwiibimist optsiooniküsimusse. Eile saabus trustilt majandusministeeriumile lühikene 8-realine wastus, milles teatatakse, et nemad on kirja kätte saanud ja suhtuwad sellesse täie tõsidusega.

Kuberneritütarde auto lendas kraawi.

Pühapäewal kella 4 ajal juhtus õnnetus endise Tallinna kuberneri Werjewkini tütarde autoga, mis oli teel Pärnust Tallinna. S.-Pärnu maanteel lendas auto kraawi ja purunes täiesti, kuna sõitjad — kaks õde Werjewkinid, Pärnu jupelsalongi pidaja Kull ja pianist Nikolai — ainult kergete wigastustega imetombel pääsesid. Autot juhtis dir. Istomin. Õnnetuse põhjuseks oli rattakumni lõhkemine.

Lennuwäelased kordamisõppustel.

Eile algasid Tallinnas lennuwäe diwisjoni juures lennuwäe reserwohwitseridele kordamisõppused. Õppusest wõtawad osa kõik reserwis wiibiwad lennuwäe ohwitserid mitmesuguse auastmega ja wanaduses. Lähematel päewadel algawad kordamisõppused ka teiste wäeliikide reserwohwitseridele. Kordamisõppused on mitmesuguse wältusega 2 päewast kuni 1 kuuni.

Sugusigade laat Tallinna näituse puhul.

Eesti Seakaswatajate Selts korraldab eelolewal Tallinna näituse puhul suuremaa sugusigade näituslaada. Laadale pannakse wälja naori sigu müügiks ühes esiwanemate andmetega, piltidega jne.

Näitus kujuneb soodsaks sugusigade oskukohaks, kus wäljawalik suur ja oma silmaga hinnataw. Ostmisel saab kasutada riiklisi laenusid ja abirahasid, misugusest soowist juba aegsasti tuleb Seakaswatajate Seltsile teatada.

Näituselе tehakse ka õpetlik seakaswatuse osakond kaplitega, warjualustega jne.

Protsess purustatud kalawõrkude pärast.

Saksa laew „Titan“ bukseeris 1929. a. sügisel metsalaadungiga laadituid praame Paldiski sadamasse. Merel terastross aga katkes ja praamid jäid ankru Paldiski lahesuusse. Sellepärast Balti Päästeseltsi päästelaew „Meteor“ bukseeris praamid Paldiski lahte ankruplatsile.

Kaluriite arwates on toimetatud bukseerimist jämeda hoolimatusega, sest on lastud ankruid lohistada praami taga põhja mööda, kusjuures hulk kalamoote said häwitatud. Noodad olnud nii jõgawal, et ka kõige sügawamalt weesistuwad laewad ei oleks saanud neile wiga teha. Kaluriite kahju ei tasunud päästeselts ega kapten, kes „Meteori“ juhtis, mispärast nad esinesid kahjutasu nõudmistega. Rahukohtunik ja rahukogu rahuldasid nõudmised solidaarselt Päästeseltsi ja kapten Karl Tomassoni wastu.

Mõlemad andsid kassatsioonikaebuse, milles selgitasid, et püünised olnud wäljapandud mereõidu teel ja walwet ei ole juure seatud, mispärast nende käest ei saawat kahjutasu nõuda. Riigikohus jättis aga kaebuse tagajärjeta. Kaluriitele wäljamõistetud summad ei ole suured — 90—250-kroonised ning üldsumma tõusob umbes 700 kroonile.

Ringi ümber kodumaa.

Elwa teated.

Elwa tuletörje pidustused. Pühapäewal, 7. juunil pühitseb Elwa tuletörje oma 24. aastapäewa. Selleks korraldatakse seltsimaja ees kell 1 paraad ja rongikäik läbi alewi. Ühtlasi toimetatakse samal ajal kohaliku kirikuõpetaja Benderi poolt autopriisi õnnistamist. Hiljem on kooswiibimine seltsimajas. Tänawu wälistülalisi ei kutsuta, selle wastu korraldatakse seltsi 25-aasta juubel suurejoonelisemalt.

Koolidewaheline sportdwöistlus. Pühapäewal peeti Elwa sportdwöistlusi Pangodi-Tamsa ja Elwa koolide waheline sportdwöistlus. Wöitjaks tuli Elwa algkool. Inimesi oli noorie wöistlust jälgimas hea kogukene.

Elwa turg. Eilnespäewane turg oli ainete- ja rahwarikas. Tublisti wöis näha ostusid tegemas üuwitajaid. Hinnad erilisi kõikumisi ei näidanud. Nii maksid: 1 kg rukkijahu 2—2,50 kr., 16 kg kaeru 1,50 kr., kartuli wakk — walged 1,10 kr., wäikesejinised 1,60 kr. Piima liiter 8—10 s., kohupiima 1 15 s., hapukoor 1 70—80 s., kanamunad 609 s. paar, wöi 400 g 50—60 s. Rohkesti oli müügil ka wärsket aiawilja, mille järgi nõudmine elaw.

Õnnetus kiwilõhkumisel.

Neil päewil lõhkus Richard Leib Wana-Prangli endises Affi mõisas asunik Makarew'il kiwe. Süütamisel wiskas loeng august wälja, kuna kiwi jäi tetweks. Tahtes teda uuesti kiresti laadida, wöttis Leib kogemata kombel püssirohu pudeli asemel kaali pudeli, mis laadimisel lõhkes ja purustas lõhkujal huule, nina ja pahema käe wäitse sõrme.

Kuigatsi ajutab orkestri ühiselt kõigi kohalikkude seltside wahel. Mängijaid kohapeal leidub. Orkestri palkamine mujalt läheb kalliks.

Suwitajad Tsirgulinnas. Käesolewal suwel on kümmekond suwitajat asunud Tsirgulinna, kuhu juurepääs Tartust näit. kerge. Loodusliselt ei jätä koht midagi soowida.

500 suwitajat oli Narwa-Jõesuus juba 1. juunils registreeritud. Külalisi tuleb järjest juurde.

Wastseliinas walmib mälestussammas. Wastseliina kiliekonnast langenud sõdurite mälestussammas on ehitamisel ja walmib augustikuul. Suur osa raha on juba koos, korjandus jatkub. Sammas läheb maksma üle poole miljoni sendi. Ajutohaks on alewiku keskkoht walla poolt antud maatükil.

Lehm uppus linaleotamise auku. Wastseliinas kukkus Illi asuniku W. Pütsepa lehm linaleotamise auku ja uppus enne, kui abi kohale jõudis.

Talliwili äparbub Wastseliina piirkonnas peaaegu ildiselt. Rukki asemele on muud wilja külitud. Enamalt jaolt on põllud talwekahjude wastu kinnitatud „Põllumeeste Keskkassas“, kust abi antakse. Kahju hindajad ei ole weel pärale jõudnud — nähtawasti on kahjusid palju.

Rahwamajale pandi nurgakiwi.

Hiljuti oli Taali põllumeeste seltsi rahwamaja betoon- ja osalise puuehituse tööde wäljapakkumine, kus töö sai wähempakkumisel ettewõtja Murd Pärnust.

Möödunud pühapäewal oli maja nurgakiwi panek. Toimingule oli ilmunud üle paariküme kohaliku organisatsiooni esitaja.

Lepingu kohaselt peab maja 15. sept. s. a. katusealla wiidud olema.

Raske haawamine Laiksaares.

Pärnumaal, Laiksaare wallas „Püümuru“ talus tekkis talguliste wahel kakelus. Üldises rüselemises sai raskesti haawata M. Kreitsberg, kellele löödi sügaw haaw noaga kaela.

Kauaaegne koolimees läheb pensionile.

Häädemeeste 6-kl. algkooli juhataja Peeter Laredei, kes saanud 69 aastaseks ja [illegible] aastat töötanud koolipõllul, on Pärnu ma[illegible]alitsusele soowi awaldanud minna pensionile.

Koolitülib Kihnus. Kihnu wallawolikogu esitas maawalitsusele soowiawaldusi klasside koondamiseks ning ühe õpetaja lahtiregistreerimiseks. Õpetajad omakorda jälle esitasid maakoolivalitsusele protestikirja, milles seletatakse, et koondamisest ei wöi juttugi olla, kuna õpilasi on klassis üle 25, klassiruumid ise aga wäikesed. Ka puuduwad igasugused kõrwalruumid.

Willem Reimani mälestussammas walmimas.

Willem Reimani mälestussambale asetataw pronksist walatud Reimani kuju, mis walmistatud Itaalias, toodi neil päewil Tartu „Teguri“ wabrikusse, kus kujule walmistati kaheksa-puudane pronksist alusplaat, millega kuju asetatakse kiwisambale. Kuju ise kaalub üle 30 puuda ja kujutab Willem Reimanit üliriietes käsikirjarull käes. Tema kõrwale on asetatud kolmest kõitest koosnew pronksist raamatuwirn.

Kuuldawasti walmiwat peagi ka kuju kiwiaalus, nii et ausammas wöidakse lähemal ajal alusele asetada ja awada.

Wigastatud sõjameheid puhastasid ühingut.

Wigastatud Sõjameeste Ühingu Tartu osakond pidas oma aasta peakoosolekut, mida juhatas O. Meoma. Koosolekul wöeti wastu läinud aasta aruanne, mis tasakaalustatud 9575 kroonil ja eelarwe 12.700 kr. ulatuses. Aruandest selgub, et liikmetele on antud abi 3724 kr.

Waliti ka uus juhatus, kes jaotas ametid järgmiselt: esimeheks O. Meoma (end.), abiesimeheks Jaan Raudsepp (uus), sekretäriks W. Riismandel (uus), laekuriks Karl Lõoke (end.) ja ametita liikmeteks A. Siimon, S. Maranik (endised) ja O. Tirmann (uus). Rewisjonikomisjoni O. Bundt, M. Päss ja E. Kuperjanow. Tallinnas 20. ja 21. juunil peetawale kongressile waliti 17 saadikut.

Ühel häälel otsustati ühingust wälja heita Aleks. Iwan ja Bernh. Unt. Esimene rekitas asjaajajana ühingule suurema puudujäägi ja teine, olles rewisjonikomisjoni liige, oli wõtnud tarwitada ühingu kirjutusmasina, mille aga hiljem oli maha müünud. Olgu tähendatud, et wiimane on omaaegne linnawolinik ja untsotside liider.

Koosolekust wöttis osa üle 150 liikme.

Wanemuislaste wäljasõit Taewaskotta.

Onnestus wäga hästi igas suhtes. Rohkearwuline teatritegelaste pere käis waatamas Taewaskoja suurepärast üu, sportimas, ujumas, suplemas, hüppamas, jooksmas jne. Sinnasõidul käidi Reola jaamas jälgimas suure baggermasina tööd. Üldse oli sõit uuel raudtee ise juba kõigile huwitaw, kuna suurem jagu wiibis neis kohtades esimest korda. Tublisti wärskendatuna jõuti õhtul kella pooleks seitsmeks tagasi Tartu.

Neli uut wanemat kohtuameti kandidaati.

Hiljuti tegid kohtupalatis wanema kohtuameti kandidaadi eksamid Tartu-Wõru rahukogu juures asuwatest nooremateest kandidaatidest Karl Wiilu, Ernst Mutson, Edgar Henning ja Rich. Tiit. Seekordsetest eksamilkäijaist said läbi 80 protsendi. Wanemate kohtuameti kandidaatide arw Tartu-Wõru rahukogu juures on tõusnud sellega juba kümne peale.

Kindlad laoplatsid laewaomanikkudele.

Laewasadama piirkonnas, kus laewade omanikud hoiawad laewakütte materjalide tagawarasid, annab linnawalitsus igaühele kindla platsi, wastawalt laewade arwule ja suurusele. Sellega tahetakse ära hoida seal puudega kauplemist. Sageli hoitakse hulk küttematerjali sadamas laewade tarbena, kuid tegelikult sellega tehakse äri.

Ainult ärawedamiseks wõib kaupa maha laadida.

Emajõe paremal kaldal Wabadussillast Kartuli tänawani on lubatud laewadelt kaupa maha laadida ainult ärawedamiseks, kuna kauba sinna kauemaks jätmine on keelatud, sest nimetatud osa kuulub paadisadamate piirkonda.

SELL konwerentsile Kaunases.

Teisipäewa õhtul sõitsid wälja üliõpilaskonna esitajad Kaunases ärapeetawale SELL konwerentsile, mis on järjekorras juba kaheksas. Konwerentsile sõitsid abiesimees Ilmar Tõnisson, wälistoimkonna juhataja pnl. Peri, majandustoimkonna juhataja Marmor ja kehalise kaswatuse toimkonna juhataja Tikenberg. Üliõpilaskonna esimees Paalmann sõitis ära juba esmaspäewa öösel. Tallinna tehnikumi üliõpilaskonda esitab konwerentsil tehnikumi üliõpilaskonna esimees Leewald. Nagu teada, algab kongress täna ja kestab kolm päewa, kusjuures delegaatidele on korraldatud suurem wäljasõit Klaipedasse. Neljapäewal kell 17 wõtab Kaunases delegaate waastu riigipresident Smetona.

Konwerentsi ajals pidi teostuma Kaunasesse ka üliõpilaseskursioon. Seks olid eeltööd tehtud, kuid sõit jääb osawõtjate puudusel ära.

Konwerentsi päewakorras on rida Baltimaade üliõpilaskondadid huwitawaid küsimusi, nende hulgas ka karskusküsimus. Ka Poola küsimus on konwerentsi päewakorras.

Teater ja muusika.

„Wanemuise“ aias täna jazzimuusika õhtu.

Tänasel jazzmuusika õhtul esineb solistina hra O. Lipp, kes laulab m. s. „Oo wasta, oo wasta nüüd helides sa“, „Ka sa ütskord, kui saabub tund, peidad mind“, „Kui on walgeis öites sirelpuu“ jne.

Piletid 35 senti, õpilastele 25 senti.

Tartu-Maarja Laulufelts. 7. juunil wäljasõit Pühajärwele. Osawõtjail teatada kuni 6. juunini Millistexe raamatukaupl., Wene tn. 17.

Tartus, Küüni 4. Asut. 1895. a.

Kõned, koosolekud ja pidud.

ü.E.R.ü. Tartu osakonna 10-a. juubelipidustuste peatoimkonna koosolek on neljapäewal, 4. juunil kell 7 õhtul Karskusliidus, Jakobi tän. 8. Palutakse kõiki liikmeid osa wõtta.

Kaitsemalewa teated.

Wabadusristi Wendade jaoskonna naiskodukaitse wiimane liikmete õhtu enne suwist waheaega on 8. juunil kell 20 malewkonna ruumes. Läbiräägimisi suwise töökawa üle ja kesklogu koosoleku informatsioon. Kõikide liikmete ilmumine soowitaw.

Sport.

Ujumiskursustele!

Kalewi ja ülemi ühisel korraldusel peetawad ujumiskursused katkestati külma wee tõttu. Kursused algawad nüüd neljapäewal kell 7 hom. ujulas. Osawõtjaid registreerib weel ujula juhataja L. Sild.

Latlastelt tuli kutse sõudewõistlustele sõiduks.

„Taara“ juhatus on saanud lätlastelt osawõtukutse 2. augustil Aa jõel korraldatawatele suurtele sõudewõistlustele. Arwatawasti tuleb aga tartlastel sõidust loobuda, sest paatidega kohalesõit on wõrdlemisi kulukas lõbu.

Praegu on taaralastel kibe treeninguaeg. Seltsi on tulnud juure rida uusi liikmeid, kellest paljud wäga hoolikalt sõimas käiwad. Ka wanemad sõitjad pole jäänud oma huwialale wõõrake. Kawatsusel on ka pikem sõit paadil Narwa ja Narwa-Jõesuusse mööda Peipsist ja Narwa jõge.

Õppurite hea saawutus laskmises.

Hiljuti lõppesid Tartu malewas malewkondade laskewõistlused 2. diwiisi rändauhinna peale. Tartu malewast wõtris osa 2 malewkonda: õppurmalewkond, kes saawutas 323 silma, ja Wabadusristi Wendade malewkond — 240 silma. Õppuritel on saawutatud 90 protsendi wõimalikust silmade arwust ja läinud aasta wõitja silmade arw on ületatud 20 silmaga. Tagajärjed esitati 1. juunile diwiisi staabile. Wõistlustest wõtwad osa wõtta kõik 2. diwiisi piirkonda kuuluwad malewkonnad.

2. malewk. rändkarika wõitis F. Gern.

Neil päewil pidas Tartu kaitsemalewa 2. malewkond järjekorralised laskewõistlused O. Rüütli karika peale. Seekord tuli wõitjaks pääl. Ferd. Gern, kes laskis 296 punkti. Teiseks jäi Jul. Ardon 262 punktiga. Osawõtjaid oli 5. F. Gernil oli see teist korda wõita. Jäädawaks omandamiseks tuleb aga wõita 5 korda järjest ehk 8 korda waheldamisi. Wõistlusi peetakse iga 3 kuu tagant.

ü.E.R.ü. Tartu osakonna sportdiklubi eelkatsewõistlused lähenewateks üleriiklikkudeks ü.E.R.ü. wõistlusteks peetakse 4. juunil kell 6 õhtul linna spordiwäljal, kuhu palutakse tungiwalt kõiki sportlasi osa wõtma.

Tartu postkontoris seismajäänud kirjad.

22.—29. maini 1931. a.

L. Lallo, Liisi Perlin, B. Schaposnikow, R. Müller, J. Sojew, B. Mesi, Alwiine Mossen.

Tagasitulnud kirjad.

Joh. Sander — Tallinn, F. Spiwak — Riga, E. Tarto — Inglismaa, Herbert Münder — Tallinn, Fr. Friedmann — Riga, J. Kull — Austraalia, Joh. Wares — Walk, Sam — Ekaterinsk, M. Sammet — Riga, prl. J. Pirk — Ropka asundus, A. Kuloschenkow — Narwere, Milly Simonson — Tallinn, Hilda — Puusepp — Tallinn, A. Säre — Luunja, J. Bleilmann — Tallinn, E. Gutmann — Tallinn, Iwanowa — Tallinn, R. Mark — Narwa.

Tartu telegrahwis seismajäänud telegrammid... 18.—28. maini 1931. a.

Karl Wender, Uholm, Pärtelpoeg, Alajaan, Margarethe Lahnberg, Irene Pruks.

Paiguti hoowihma.

Kolmapäewal keskmise kiirusega lääne kaarte tuuled, muutlik pilwitus, paiguti hoowihma. Temperatuur tänasest wähe madalam.

Ülewaade teisipäewal, 2. juunil.

Eilne Lõuna-Rootsi madalrõhkkond süwenedes ja täienedes Kesk-Skandinaawiasse, Soome ja Läänemere ida kaldale liikunud keskkohaga Põhjalahele. Tema wihmasajud Kesk-Skandinaawias, Kesk-Soomes ja Poolas Pyrenei kõrgerõhkkond laienenb Kesk-Euroopasse ja Wahemerele. Grööni ja Wene kõrgerõhkkonnad kohanewad. Eilne Läänemere idakalda sooja laine on laienenud ka Kesk ja Lõuna-Soome. Mujal Euroopas temperatuur wõrreldes eilsega suurema muutuseta. Eestis oli eile keskpäewal 14—26 kr., öösel 9—16 kraadi jatäna hommikul 10—22 kraadi sooja. Öösel sadas Ida-Eestis 2—21 mm äikesewihma.

Tartu ujulas

oli teisipäewal weesoojus 18,4 C kraadi, õhusoojus 23 C kraadi.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Tartu teated.

Hobuste näitus Tartus.

Pikema waheaja järele kujuneb hobuste osakond laiamlatusliiduks.

Neil päewil wiibis Tartus Tori hobuste tõuseltsi juhataja J. Soosaar. Sel puhul korraldas Eesti Põllumeeste Selts suurema nõupidamise, kus hobuste osakonna korraldamine eelolewal Tartu näitusel arutusele tuli.

Koosolekul otsustati korraldada wanahobuste osakond wõimalikult laias ulatuses, kuna järgmist wanahobuste näitust alles 1934. wõi 1935. aastal on wõimalik toime panna. Wanahobuste osakonna tegeliku läbiwiimise on lubanud enese peale wõtta tõuseltsid.

Hobuste osakonna auhindadeks on määranud põllutööministeerium riiklikku toetust 300 krooni. Põllumeeste selts otsustas omalt poolt määrata wähemalt samasuguse summa. Hobuste osakonna auhindade üldsumma tõuseb 1000 kroonile.

Ühel ajal Tartu näitusega korraldatakse ka noorhobuste näitus. Seni on noorhobuste näituse kindlaks määranud Tori hobuste tõuselts, kes teisel näituse päewal, 5. sept. noorhobused wälja toob. On arwata, et ka teised tõuseltsid ümbruskonna noorhobuseid hindawad.

Näituse pühapäewal pannakse toime ka hobuste ettetoomise demonstratsioon. Tähtwere riigimõisa ja Sangaste hobusekaswatuse tallimeistrid näitawad, kuidas tuleb hobust tallist wälja tuua, et pealtwaatajail jääks hea mulje ja üleliigne ajakulu jääks ära. Ühtlasi näidatakse, kuidas hobust ei tule ette tuua.

Sarnane demonstratsioon wiiakse läbi esmakordselt.

Wõistlus orkestrantide wahel.

Tartu Orkestrantide Ühing saatis kaitseministeeriumile märgukirja, milles juhitakse tähelepanu asjaolule, et mehaaniline muusika, nagu helifilm, häälekõwendajad jne. on suure osa orkestrante wäljatõrjunud kinodest, wabaõhu pidustustelt ja osalt ka tantsusaalest, mille tõttu on paljud orkestrandid jäänud täitsa tööta.

Sellepärast on nendele wäga tähtsad üksikud juhuslikud mängud, et natuke teenida. Kuid wiimaste hankimisel tegewat orkestrantidele tugewat wõistlust kaitsewäe orkestrid. Märgukirja esitajad paluwad kaitsewäe orkestritel tasulised mängud ära keelata, peale juhtude, kus kaitsewäeorkestri esinemine on erilisil põhjusil wäga soowitaw.

Kuuldawasti olewat ühinenud selle märgukirjaga ka teiste linnade orkestrandid.

Kaitsemalewa laager algab 8. juunil.

Suweilmade tulekuga on saabunud ka laagrikorraldamiste hooaeg. Tartu kaitsemalewa laager korraldatakse 8. juunist alates linna lähedal Tähtwere metsas. Laagriplatsiks on walitud nimetatud metsa linnapoolne osa laskeplatsi läheduses. Laagri awamine on esmaspäewal kell 18.

Laagrisse wõib koonduda nii üksikult kui ka komandodes. Laagrist osawõtjad wõiwad ööbida ka linnas. Laagri peategewus on koondatud õhtusele ajale, mil kõik malewlased on teenistusest wabanemud ja saawad laagritegewusest osa wõtta. Erilist rõhku tahetakse panna lahingilmelisele laskmisele ja taktikalisele õppusele. Eriharjutusi kawatsetakse teha püstolkuulipildujatest laskmises ja gaasikompaniile.

Loodetawasti wõtawad malewlased laagrist rohkel arwul osa. Kosutaw metsaõhus wiibimine kuulub igale malewlasele. Pealegi on see käesolewal korral ka riigikaitse huwides.

Pööre künniwõistluste korraldamisel.

Esimesed künniwõistlused uue korra järele Tartus.

Tartu Põllumeeste Selts on otsustanud näituse ajal suuremaidi künniwõistlusi toime panna. Wõistlused wiiakse läbi Tähtwere riigimõisa maadel.

Tänawused künniwõistlused korraldatakse uute põhimõtete järele. Sellekohase kawa on Tori hobuste tõuselts juba wälja töötanud ning põllutööministeeriumile kinnitamiseks esitanud.

Künniwõistluste senise kawa järele hinnati ainult mehe osawust ja tööd. Uue määruse järele on ette nähtud ka hobuse hindamine. Nii waatawad loomaarstid hobuse läbi enne wõistluste algust kui ka wõistluse lõpul, hinnates hobuse jõu kaotust. Peale selle katsutakse kõigile wõistlustest osawõtjatele anda täiesti ühesugused tingimused: ühtlane maa, ühesugused adrad ja ühtlane rakendus.

Künniwõistluste wastu on erilist huwi awaldatud põllutööliste ringkondadest.

Läti külalised Tartus.

Teisipäewa hommikul kella 4 ajal jõudis Riia kiirrongil Tartu Lätist Nurmisha põllutöökooli õpilaste ekskursioon koolijuhataja W. Stulpe juhatusel. Saabus kogusummas 34 isikut.

Jaamas oli külalisi wastu wõtmas Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi esimees prof. K. Saral, linnapea abi A. Mõru, põllumeeste seltsi asjaajaja P. Kanarik j. t.

Külalised juhatati omnibusse ja wiidi Wahi koolitallu puhkama. Hommikul peale eine algasid ringkäigud. Tutwuneti Wahi talu ümbrusega ja mindi siis L. Kuusiku tallu Nõmmikule, kus kõitsid külaliste tähelepanu peale muu eeskujuliku majapidamise weel harukdaselt lopsakakaswulised maasikataimed.

Sealt tuldi linna, kus kell 1 söödi üliõpilasmajas lõunat ning kell 2 sõideti Luunja seemnekaswatusega tutwunema.

Tartu jääb ekskursioon kolmeks päewaks.

Linnawalitsuse liikmete suwepuhkus.

Linnawalitsus oma wiimasel koosolekul määras kindlaks linnawalitsuse liikmete suwepuhkuse. Linnapea K. Luik on puhkusel 1. juulist 1. augustini, tema aset täidab linnapea abi A. Mõru, kelle puhkus on ette nähtud 15. aug. — 15. sept. Tema äraolekul asendab teda linnapea. Hoolekandeosakonna juhataja pr. M. Kurss-Olesk wiibib puhkusel 15. juulist — 15. aug. Tema äraolekul juhiwad hoolekandeosakonda linnanõunik J. Treumann ja J. Sütt. Kinniswara- ja korteriosakonna juhatajat J. Sütti asendab tema puhkuseloleku ajal 15. juun. kuni 15. juulini kooliwalitsuse juhataja J. Treuman ja J. Sütt asendab jälle J. Treumanni 1. aug. — 1. sept.

Toome kontsert.

Wabadusristi Wendade malewkonna orkestri muusikaõhtu on Toomel kolmapäewal kella 6—8-ni.

Kooliwalitsuse tänuawaldus.

Tartu linnakooliwalitsus awaldab sügawamat tänu koolinoorsoo wõimlemispidustuste juhtidele, tegelastele, osawõtjaile ja kõigile, kes kaasa aitasid peo õnnestunud kordamineku's.

Tartu linnakooliwalitsus.

Tänuawaldus.

Kogu meeskonna nimel suurem tänu a.-ü. A le Coq'ile, õllewabriku „Liwonia“ omanikule hra H. Silbergleichile ja Tartu tubakatwabriku juhile hra Kullamile tuletõrjele suwepeo puhuks saadetud rikalikkude kinkide eest.

Tartu Wab. Tuletõrje juhatus.

Kiriklikud teated.

Peetri kirik. Kolmapäewal kell 8 õhtul kantseleis noorte koosolek. Ilmumine tarwilik.

Õp. J. Treumann.

Telliskivivedajaid
vajab Jlmatsalu telliskivitehas. Peale selle leiavad tööd 5 meest ja 6 naist. Järele küsida koha peal, telefon nr. 670.

Kaine ja korralik
autojuht
otsib kohta veoautole. Kirjad slt. «Leppik» all.

Müümised

Müüa soods. ting. täitsa korras
telliskiwitehas:
Hoffmanni ringahi, Wolfi lokom. 27 h. j., potitööst., krunt., elumajad jne. Mere ja raudtee ääres. Lähem O. Treilmann, Tallinn, Merepuiestee 5, krt. 7, telef. 5-39 ehk 426—90.

Müüa tulekindel raud-
rahakapp
türgi dilvane, puhvetikappe, riidekappe, kummut, kirjutusmasinaid ja õmmelusmasinaid ja muud. Tartus, Riia tänav nr. 27, Onni äris.

Röngu-Retsnikul, Sildi pärijate talus, müüa kaks noort
lüpsilehma
Lähemaid teateid saab koha peal perenaiselt, E. Sild'ilt.

Maarja surnuaial vanal jsk. suuretee ääres
matuseplats
umb. 100 r. jalga müüa. Soov. aval. slt. «Plats» all.

Müüa wähesõidetud naisterahva »Huskvarna»
jalgratas
Näha Tartus Tähe tänav nr. 2—1, kella 4—6 p. l.

Müüa keskmises suuruses
talu,
Kuremaa vallas, 3½ km Palamuselt. Teateid annab koolijuh. H. Vadi Kudina as., telef. Palamuse 10-I.

Häid loomapeedi, kaali- ja kapsa-
taimi
müüa. Tartus, Mäe tän. 25.

Ilusa suure aiaga
maja
müüa keset linna mitme äriruumiga ja kolm väikest maja kr. 3.500, 4000, 4500, wähese wäljamaksuga. Teateid saab k. 9—2 l. järgu komisjoni kontorist Tartus, Suurturg 7. K. Wirro.

Kapsa, sibula, loomapeedi ja teisi
taimi
on saada. Tartus, Tähtvere tänav nr. 5, aiast.

Wäike maja
veranda, elektrivalgustus ja aed on odavasti müüa Tartus, järele küsida Aleksandri tänav nr. 8—2.

Jnglise setteri puhtverelised kahekuu vanused
kutsikad
müüa, isased Kr. 30—, emased Kr 20—. Tallinn, Jannseni tänav nr. 7, korter 7.

Odavasti müüa
käsi õmblusmasin.
Näha saab Tartus, Tähe tän. 60—17 igal ajal.

Müüa
maatõke
(ka kruusa ja liiva). Roosi tän. 5—1.

Müüa
2 raudwoodit
spiraal patjadega. Tartus, Riia tänav 14, korter 7.

Rutuliselt müüa täisverd Angleri tõugu, 2-aastane
sugupull.
Järele küsida Lodja t. 5, kudumisärist Tartus.

Müüa kerge
töövanker.
Tähe tän. 134—2.

Ostmised

Soovin osta »His Master Voice»
grammofoni.
Tartus, Puiestee tänav 33-a, korter 8.

Soovitakse osta blanko
obligatsioone,
eriti veneaegseid. Teateid advokaat Joh. Ramml'lt Tartu, Kitsas tän. 1, kella 2—3 lõunal, telef. 2-23.

Ostetakse suurel ja wäiksel arwul kooritud
pajuwitse.
Tartus, Jaani 23.

Soovin osta lahtikäivat kahepoolega
riidekappi.
Teatada ühes hinna ja materjaliga slt. «Riidekapp» all.

Soovin osta
lüpsilehma.
Palun teatada Puiestee t. 14, poodi.

Soovin osta wähetarvitatud
jalgratast.
Pakkumised slt. täna kella 3 p. l. «Jalgratas 99» all.

Autoomnibus
igal ajal odavalt wälja üürida seltsidele, eraisikutele ja ekskursioonidele. Ruumi 20—25 isiku jaoks. Tartus, Vallikraavi t. nr. 12.

Wälja anda savist
karjalauda
ehitus
ja wana hoone müüa. Teateid Riia 77, poes.

Saksa üliõp. ja preilid otsivad saksa keele eest
suwituskohta.
Kohaotsim. büroo, Lossi t. 1, III k., kella 11—12.

Kadunud

31. mail kadus
meester. ting
Tammie linna ossa. Palun ära tuua Tammekuru 16.

Kadunud
must kana
lõigatud sabaga. Võru tän. nr. 110—6.

Jaan Simonson
ELWAS
Kesk tän. nr. 6 müüb Postimehe ja „Maameht“ üksikuid numbreid ja wõtab tellimisi ja kuulutusi wastu.

Vanemuise aed.
Kolmap., 3. juunil kell 9 õhtul

Jazz-muusika

Kavas moodsad lõõkpalad valgustus-effektidega.
Juhatab A. SLATKIN.
Solist O. LIPP.
Pääsetähed 35 senti, kooliöp. 25 senti.

Neljapäeval, 4. juunil kell 9 õhtul

SÜMFOONIA kontsert

Juhatab **J. SIMM.**
Solist: **B. SAPOŠNIN.**
Kannab ette:
1. Andaluusia romanss — Sarasate.
2. Scherzo-Tarantella — Veniavski.

Pääsetähed 35 senti, kooliõpilased 25 s.

T W T

Pühapäeval, 7. juunil.
Käsitööliste Seltsi aias, Tiigi tän. 64
XVII traditsiooniline

Rahvapidu.

Loterii allegri.
Kontsert.
Tants.
Lilleloterii.

II Diviisi ja tuletõrje orkestrid.
Näitemäng.
Õhtul tulevärk.
Algus kell 2 päeva.

Korteripakkumised

Korter

kaks tuba ja köök, elektrivalgustusega üürile anda. Tartus, Gildi tänav nr. 7—3, II korral.

Korter

Tolstoi tän. 3 tuba, eestuba ja köök üürile anda. Küsida Uueturu tänav nr. 7, jalanõude ärist.

Jlus, päiksepaisteline, 6 toaline
korter
välja üürida. Küsida: Tartus, Elisabeti tän. 28, kort. 1.

2 remont. perekonna
korterit,
3 ja 4 toaline välja üürida. Teateid advok. A. Schmidt'ilt Lossi tän. nr. 13, kõnetunnid kella 9—10, 4—5.

Kahe toaga
korter
on ära anda. Tartus, Vladimiri tän. nr. 28.

Suvekuudeks
mööbl. tuba
odavasti ära anda üksikule härrale. Sealsamas võib naister. kaasüüriliseks tulla. Tartus, Kivi tän. 14, krt. 3, hoovimajas.

Jlus, päikesepaisteline
2 möbl. tuba
alumisel korral ära anda. Soovi korral ka ilma mööbl., köögiga. Tartus, Õpetaja 7—2

Kesklinnas päiksep. erasissekäiguga
möbl. tuba
vagusale aastaüürnikule ära anda. Küsida Uusturg nr. 5.

Ratsarügement

annab välja avalikul vähempakkumisel Tartus, Lembitu platsil, uues kivikasarmus, 5. juunil s. a. kell 10 ühes järelpakkumisega 8. juunil samal ajal

1651 ruumimeetri puie veo

Kaiavere metskonnast Tartu, Lembitu platsile.

Puud on väljaveetud maantee äärde ja asuvad: 425 rmtr. Laanemetsa lao platsil, 871 rmtr. Alajõe lao platsil ja 355 rmtr. Kivilaua lao platsil.

MAJANDUSÜLEM.

Kuulutus.

Tartu Linnavalitsus annab kinnisel **vähempakkumisel** linna metsade pealt naturaal-kohuse alusel määratud teeosade

parandamise ja kruusatamise

1931. aastal, nimelt:

Koogi — Laeva teeosa	6000	j. m. pikkuselt,
Pikknurme — Sadukülа teeosa	2916,86	„ „ „
Tubaka-Altkooli „	504	„ „ „

Kirjalikud pakkumised varustatud 50-sendi tempel- ja 25 sendi kantseleimaksuga ühes linnakassa kviitungiga pakutud summast 10% tagatise sissemaksmise kohta tulevad sisse anda Linnavalitsuse Majandusosakonnale hiljemalt 5. juuniks 1931. a.

Lähemaid teateid saab linnametsaülemalt Saduküla Metsamõis, telef. Puurmani 5.

Märkus: Linnavalitsus jätab omale õiguse pakkumisi mitte kinnitada.

Tartu Linnavalitsus.

RATSARÜGEMENT
müüb avalikul enampakkumisel Tartus — Lembitu platsil 5. juunil s. a. kell 9 ühe kaitseväele

kõlbmata hobuse

MAJANDUSÜLEM.

J. & P. PARIKASTE

Fotograafia õpperaamat

III täiendatud trükk on ainuke käsiraamat fotoharrastajaile. 313+87 lhk. peenikest trükki heal paberil 134 pildiga. H. 3.50.
J. & P. PARIKAS
Tallinnas, Kuninga tän. nr. 1.

Pealadu:
„Postimehe" raamatukauplus
Tartus, Suurturg 16, telef. 2-50.

Häid Schoti, Matties, Spent, Jarmouth ja rasva

heeringaid

ja kõiksugu koloniaal kaupa soovitab odavate hindadega
KARL LEPPIK Kauba tn. 7, tel. 3-16.

Tartu ülikooli valitsus müüb:
suusõnalisel enampakkumisel vana rauda, plekki, vanu aknaraame ühe mära hobuse — 20 a. vana ja mitmesugust muud vallasvara, mis ülikooli asutustes tarvitamiseks kõlbmatuks muutunud. — Müüdavat vara võib näha ja müügi aluseks arvatud hindasid teada saada 4. juunil 1931. a. kella 10—14 ülikooli eksekuutori kontoris, Vallikraavi tn. Müük algab eksekuutori kontoris 5. juunil 1931. a. kell 9.

Ülikooli valitsus.

Alfr. & Lydia Otsing'i

raamatupidamise ja masinkirja kursused
Tartus, Ala tän. nr. 8 (hoovis). Asutatud 1913. a. Uute õpilaste vastuvõtt alandatud hindadega raamatupid. gruppi kestab 15. skp. Lõpetajatele kutsetunnistus ja võimalusel kohakuulamine.

Suurim ladu Tartus

TAPEETE

Kõige moodsamad ja uuemad mustrid. Hinnad võistlemata odavad. Jällemüüjatele vabriku hindadega laost ehk otsekohe vabrikust.
MARKUS-SEEZEN — Suurturg nr. 5.

Kellel on ära anda

toiduainete kauplus?

Soovitav ühes piimapoega. Teatada slt. „Minul on" all.

Kohale jõudnud peenemaitsel. ja suures valikus

supelmantli riideid

Vaateaknal väljapandud.

M. JÄNES'e suurär i

Tartus, Kaubahoov 10-11-12. Kõnetr. 5-91.

Kodumaa riidekauba headuse eest vastutavad oma firmaga alamal nimetatud vabrikud. Kes vastutab välismaalt sisse veetud, tundmata päritoluga kauba eest ?

KAUBANDUS-TÖÖSTUSE AKTSIA-SELTS

KREENBALT

TALLINNAS — SUUR KARJA TÄN. NR. 13.

JÄRGMISTE KODUMAA TEKSTIILVABR. PEALADU:
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuur O-ü., Narvas.
Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabrik, Tallinnas.
A-S. Sindi Kalevivabriku Ühis., end. Wöhrmann & Poeg, Pärnus.
Eesti Niidivabr. Üh., Tallinnas.

ETA

Suviseks koolitöö vaheajaks **Võru Lastekaitse Ühing** vajab

lastepäevakodu juhatajat.

Palk 70 kr. kuus ühes korteri ja ülevalpidamisega. Nõuetav lasteaedniku kutse ja praktika. Ülesanda hariduse tokumentide juurelisamisega 10. juuniks s. a. aadressil: **Võru linn,** Tartu t. 4.

Kikkaoja piimaühisus Tsoorus vajab koorejaamale tarvitatud töötamiskõlbulist väikest

aurukatelt.

Pakkumised hinna äramääramisega saata **Kikkaoja, Kõrgepalu postag.** kaudu. **Juhatus.**

Tomati taimi,
häid inglise sorte
soovitab aiaäri **A. Järv** Tartu, Mäe 16, kõnetr. 7-35.

ILMUS
J. HAOHARU

KURBUSELT RÕÕMULE

Traagikoomiline etüüd ehk elupilt-paroodia kirjaniku elust laulu- ja muusikaga kolmes vaatuses eelmänguga.

Pühenduseks lastele ja protestiks sihtkapitalidele ning ajavaimule.

HIND 1 KROON.

Pealadu:
„Postimehe" raamatukauplus
Tartus, Suurturg nr. 16.

Elwas

korterid ja üksikud toad on üürida, Seeberg'i majas, Põik tän. 1.

Remonteeritud
möbl. toad
erasissek., elekter, ja üks verandaga aia sees ära anda Tähe tän. 51—1.

Suvitajatele.
Talus, 10 klm. linnast 1 suurem ja teine vähem maja välja üürida. Asukoht loodusliselt kena, metsa läheduses, laeva peatuskoha juures. Pakk. aadressid jätta s. l. t. «Suveks».

Hästi mõbleeritud
tuba
odavasti ära anda, soovi korral köök tarvitada. Tartus, Tööstuse tän. 14—4.

Jlus, päiksepaisteline
tuba
ära anda üksikule inimesele mööbliga ehk ilma (elekter). Tartus, Elva tän. 7.

Korralik
tuba
vagusas majas üürile anda lasteta elanikkudele, elektrivalgus, Vabaduse tän. 32, k. 2.

Mõbleerit. tuba
ära anda, erasissekäik, Tartus, Puiestee tän. 32.

Möbl. tuba
elektrivalg. ja erasissek. ära anda. Karlova 22—6.

Jlus möbl. tuba
odavasti välja üürida. Tartus, Vladimiri tän. 34.

Mööbl. tuba
kohe ära anda odavasti. Tartus, Vana tän. nr. 5—1.

Puhas
möbl. tuba
ametiskäijale alalisele üürile anda. Riia tän. nr. 24—1.

Toad
kahe kuu peale odava hinnaga välja anda kesklinnas, Vana tän. 8—2.

Ära anda ilus päiksepaisteline, puhas mööbl.
tuba
Tartus, Kevade tän. nr. 1—1 (kino «Ideali» taga).

Korteriotsimised

Väike, intelligent perekond vajab kuni 20. juunini I. ehk II. linnajakku **3—4 toalist**
korterit
Pakk. hinnatähendusega kuni 15. skp. saata slt. «mõnus» all.

Maa-apteeki
soovin rentida. Kirjalikult slt. kv. nr. 8979 ettenäitajale.

Tööpakkumised

Vajan osanikuks naisterahvast
1000—1500 krooniga
jahutööstusse, soovitav vallaline. Palun kirjad saata «Postimehe« talitusse, Tartu «Mölder 34», kuni 12. juun. s. a.

Vajan
karjust
10—12 a. v. poisslast ausast perek. Võib ka koolikohusline olla. Ilmuda 3. juunil kella 7—8 õhtul. Tartus, Lossi tänav 32—2.

Teenijat
vajab kaupmees Treufeldt, Tõrvas.

Naisäriteenijat,
kellel on 250 kroonine kautsjon võimalik sisse maksta, leiab koha maale. Küsida hotell «Jaakor», tuba nr. 4, kella 10—2.

Tarvis suveks Elva keskealist
üksiteenijat,
kes ka lapsi armastab. Küsida Söögiturg nr. 1, Tartus, S. Schank'i ärist.

Krohvijaid
on kohe tarvis «Jänese» restoraani.

Vajatakse maale üheks kuuks
apteekri abilist.
Pakk. palganõudmisega vaba ülespidamise juures s. l. t. «A. A.» all.

Suuremasse talusse tarvis
karjast ja sulast.
Tulla kolmapäev 3. juunil kella 10—12 «Peterburi» hoovi.

Tarvis maale mõisa koduse majatalituse peale korralikku puhtuse armastajat
teenijat
kes hästi keedab. Kaupa tehakse 3. juunil kella 10—12 enne lõunat Haava kliinikus Toomemäel Ruusi korteris.

Vajatakse
üksiteenijat
Tulla kella 16—21. Näituse tänav nr. 28, korter 6.

Õpilasi
vajan kohe õmblustöödele. Narva tän. 24—4, Tartu.

Õmbleja vajab
töölist ja õpilast.
Tartus, Võru tän. nr. 32—2.

Sadulsepa
õpilast
on tarvis. Tartus, Tiigi tän. nr. 53, hoovi majas.

Dr. H. Mõttus
Naha-, sugu- ja põlehaigused.
Kõnet. 5—7, pühap. 9—11.
Naister. 4—5 ärip.
Kokkuleppel ka teisel ajal.
Tartus, Uueturu tän. 4.

Dr. med. G. Kornel
Naha-, sugu- ja põlehaigused.
Kella 9—10 ja 5—7.
Naister. kl. 4—5 p. l.
Uueturu tän. nr. 16.

Dr. Oskar Jossel.
Hambaarstimise kabinett.
Suuhaigused.
9—1 ja 3—7, pühap. 10—12.
Suurturg nr. 3.

Dr. A. Amon
Naha-, sugu- ja naistehaigused.
Kella 9—11 ja 5—7.
Tartus, Pepleri tän. 2 (vastu Maarja kirikut), tel. 13-30.

Dr. E. Dobruškes
Naha- ja suguhaigused
Kella 9—11 ja 5—7.
Naisterahvastele kella 4—5.
Tartus, Rüütli tän. 24 (Laia tän. nurk) — tel. 11-22

Tagasi jõudnud
Hambaarst
J. Järve-Sarepera
Vastuvõtmine 9—1 ja 3—6. Tartus, Rüütli tänav nr. 25. Telefon nr. 3—25.

Ämmaemand-masseerija
E. ELLER
Tartus, Raekoja tän. 9 (sissekäik Holmi tän. 1).

Ämmaproua
A. Willmann
Tartus, Narva (Peterburi) tän. nr. 17.

Tööotsimised

Otsin
teenistust
üks kõik mis ärisse, kautsjoni vastu. Oman keskooli hariduse ja valdan kohalikud keeled sõnas ja kirjas. Kirjad saata slt. «A. D» all.

Keskealine
leskproua
palub kohta perenaiseks, ehk abiks, laste juure, oskan õmmelda, ärasõiduks maale, räägin 3 kohalikku keelt. Ka 15 aast. tütarlaps palub kohta suveks laste juure maale. Slt. «perenaine» all.

Korralik vanem
naisterahwas
soovib kohta, oskan majapidamist ja õmmelda. Räägin ka saksa keelt. Teat. slt. «L. K.» all.

Heade tunnistuste ja soovitustega isik
soowib kohta
vähemate ehk väikese lapse juurde. Räägib saksa keelt. Tartus, Lepiku tän. 4—6.

Noor neiu
otsib kohta müüjannaks. lapse juurde ehk perenaise abiks intelligent perekonda. Tartus, Tolstoi tänav nr. 12, korter 3.

Lokkija.
Soovin kohta, töötan ka meesalal. Kirj. slt. «Juukselõikaja».

Üleilmline kuulsus.
Frenoloog ja
selgeltnägija.
E. M. Kraft.
Tartus, Puu t. nr. 17, k. 2. Ainult 18. juunini.